

N:o 52.

Kungl. Maj:ts nådiga proposition till Riksdagen med förslag till förordning angående tillverkning och beskattning af malt-drycker; gifven Stockholms slott den 30 januari 1903.

Under åberopande af bilagda protokoll öfver finansärenden för denna dag, vill Kungl. Maj:t härmed föreslå Riksdagen att antaga härvid fogade förslag till förordning angående tillverkning och beskattning af maltdrycker.

De till ärendet hörande handlingar skola Riksdagens vederbörande utskott tillhandahållas; och Kungl. Maj:t förblifver Riksdagen med all kungl. nåd och ynnest städse väl bevågen.

Under Hans Maj:ts
Min allernådigste Konungs och Herres sjukdom:

GUSTAF.

Ernst Meyer.

Förslag

till

Förordning angående tillverkning och beskattning af maltdrycker.

Kap. I. Om skattens beräkning, erläggande och återbärande samt allmänna bestämmelser.

1 §.

1. Den, som vill idka tillverkning af maltdrycker till afsalu, skall, utöfver hvad författningarna i allmänhet föreskrifva såsom villkor för rätt att utöfva näring, vara underkastad de föreskrifter, som beträffande sådan tillverkning i denna förordning finnas stadgade.

2. Hembrygd af maltdrycker för eget behof, men ej till afsalu, må, utan hinder af föreskrifterna i denna förordning, företagas af en hvar, som icke idkar värdshusrörelse eller handel med maltdrycker eller tillverkning af sådana drycker till afsalu.

3. Denna förordning äger icke tillämpning å sådan tillverkning af maltinfusioner och maltextrakt, som äger rum, antingen å apotek för medicinskt ändamål, eller eljest under de villkor och den kontroll, Kungl. Maj:t för särskildt fall föreskrifver.

2 §.

1. För malt, som i bryggeri användes vid tillverkning af malt-dryck, skall med det i nästa mom. medgifna undantag erläggas skatt med 20 öre för hvarje kilogram, dock att för hvarje bryggeri skatten för de första under tillverkningsåret afverkade femtiotusen kilogrammen malt utgår med 16 öre för kilogram och för de nästa femtiotusen kilo-grammen med 18 öre för kilogram.

2. Frihet från skatt åtnjutes vid bryggeri, där, på grund af till-ståndsbevis, under tillverkningsåret endast svagdricka tillverkas.

3 §.

1. I denna förordning förstås med *svagdricka*, hvarje maldryck, som ej innehåller mer än två och en fjärdedels volymprocent alkohol och är inbryggd med en stamvört, hvilken extrakthalt icke öfverstiger sex procent;

skattefritt bryggeri, hvarje bryggeri, där, på grund af tillståndsbevis, under tillverkningsåret endast svagdricka må tillverkas;

skattepliktigt bryggeri, hvarje annat bryggeri, där, på grund af tillståndsbevis, maldrycker må tillverkas, samt

tillverkare, den person, hvilken såsom ägare, innehafvare, verkställande direktör, disponent eller i annan egenskap har högsta inseen-det öfver bryggeriets skötsel.

2. Tillverkningsår räknas från och med den 1 oktober till och med den 30 september.

4 §.

1. I skattepliktigt bryggeri må för tillverkning af maldrycker användas endast torkadt, rostadt eller brändt malt, humle, jäst och vatten.

2. Maltet skall krossas å en i bryggeriet uppställd malkross, så förbunden med en själfregistrerande, justerad våg, att maltets krossning ej kan äga rum, utan att detsamma först genomgått vågen.

3. Det skattepliktiga maltets vikt beräknas efter vågens anvisning, men märkes å vågen fel, skall kontrollör uppväga maltet å annan justerad våg; ägande öfverkontrollör bestämma, efter hvilken grund maltafverkningen skall beräknas från den tidpunkt, då kontrollören sist afläste vågen, innan felet märktes.

5 §.

Skatt skall erläggas för minst sjuttio kilogram malt i medeltal för hvarje helgfritt dygn af den tid, under hvilken malkrossning på grund af tillståndsbevis må äga rum.

6 §.

1. Tillverkare skall med det undantag, som i 4 mom. sägs, till vederbörande landtränteri eller, hvad Stockholms stad angår, till öfverståthållareämbetet före hvarje månads början förskottsvis inbetala skatt för den vikt malt, som enligt den i 13 § föreskrifna anmälan kommer att under månaden krossas.

2. Har under någon kalendermånad krossats malt till högre vikt än den, för hvilken skatt förskottsvis erlagts, åligger tillverkaren att inom åtta dagar efter månadens utgång inbetala skatten för det öfver-skjutande beloppet.

3. Visar sig, då det i 13 § omnämnda tillståndsbevis upphör att gälla, att tillverkare inbetalt skatt för mera malt än som krossats, äger han återbekomma skillnaden.

4. Tillverkare, som i anmälan förklarar sig önska erhålla anstånd med skattens erläggande och för densamma ställer sådan säkerhet, som i 13 § 2 mom. sägs, skall inom två månader efter utgången af hvarje kvartal inbetala skatten för det under kvartalet uppvägda maltet; och skall vid betalningen för det sista kvartalet, under hvilket maltkrossning enligt samma tillståndsbevis ägt rum, jämväl erläggas hvad som kan brista i den uti nästföregående § stadgade minsta skatt.

5. Betalas ej skatten inom föreskrifven tid, skall Kungl. Maj:ts befallningshafvande återkalla tillståndsbeviset, i hvad det innefattar rätt till maltkrossning, och låta utmäta skatten.

6. När tillståndsbevis återkallas, skall det upphöra att gälla med den dag, då beslut om återkallandet delgifves tillverkaren eller hans ombud.

7 §.

Om uppvägt malt eller däraf beredd produkt, innan den lämnat lagerfaten, så väsentligen skadats, att maltet eller produkten ej kan för afsedt ändamål användas, må eftergift af skatten äga rum. Till Kungl. Maj:t ställd ansökan härom, åtföljd af handlingar, innefattande erforderlig utredning rörande förhållandet, ingifves till Kungl. Maj:ts befallningshafvande, som, efter öfverkontrollörens hörande, till Kungl. Maj:t insänder handlingarna i ärendet jämte eget yttrande.

8 §.

Om maldryck från skattepliktigt bryggeri utföres ur riket, åtnjutes under de villkor, hvilka af Kungl. Maj:t särskildt stadgas, för den vikt malt, som tillverkaren kan styrka hafva åtgått för den utförda maldryckens tillverkning, restitution af skatt, beräknad efter den skattesats, som vid tiden för utförelsen tillämpas vid bryggeriet.

9 §.

1. Öfverinseendet öfver bryggerikontrollen i riket utöfvas af chefen för kungl. finansdepartementets kontroll- och justeringsbyrå.

2. Enligt de närmare föreskrifter, som innehållas i den ordningsstadga, Kungl. Maj:t vill utfärda för bryggerierna i riket, utöfvas bryggerikontrollen af öfverkontrollörer samt vid skattepliktiga bryggerier af kontrollörer och vid skattefria af tillsyningsmän.

3. Öfverkontrollörer förordnas af Kungl. Maj:t, som bestämmer dem tillkommande ersättning.

4. Kontrollörer utses af Kungl. Maj:ts befallningshafvande efter förslag af vederbörande öfverkontrollör.

5. Chefen för kontroll- och justeringsbyrån må, där så pröfvas nödigt, på statens bekostnad förordna ej mindre kontrollör att biträda öfverkontrollör vid dennes expeditionsgöromål mot ersättning af två kronor om dagen, än äfven tillsyningsman att biträda öfverkontrollör vid tillsyn å skattefritt bryggeri mot ersättning, som ej utan Kungl. Maj:ts medgifvande må bestämmas till högre belopp än tjugu kronor i månaden för hvarje bryggeri.

10 §.

Tillverkare vare skyldig hålla sina handelsböcker med tillhörande verifikationer tillgängliga för vederbörande öfverkontrollör, då denne önskar däraf taga del.

11 §.

Tillverkare ställe sig till efterrättelse, hvad ordningsstadgan för bryggerierna innehåller om tillverkares åligganden, samt de föreskrifter, chefen för kontroll- och justeringbyrån eller vederbörande kontrolltjänsteman i enlighet med denna förordning eller nämnda ordningsstadga meddelar.

12 §.

Uppgift om de enligt denna förordning utfärdade tillståndsbevis skall af Kungl. Maj:ts befallningshafvande öfversändas till öfverkontrollör sist dagen efter det beviset utfärdats; och skall Kungl. Maj:ts befallningshafvande första helgfria dagen i hvarje vecka till kontroll- och justeringsbyrån insända uppgift å de tillståndsbevis, som under föregående vecka utfärdats.

Kungl. Maj:ts befallningshafvande meddele härjämte vederbörande stadsfiskal eller länsman underrättelse, att tillståndsbevis för tillverkning i skattefritt bryggeri utfärdats eller återkallats.

Kap. II. Om tillverkning af maltdrycker i skattepliktigt bryggeri.

13 §.

1. Då skattepliktigt bryggeri skall sättas i gång eller vid början af ett tillverkningsår fortfarande vara i verksamhet, åligger det tillverkaren att minst tio dagar förr, än malkrossning må företagas, till Kungl. Maj:ts befallningshafvande ingifva skriftlig anmälan med uppgift om:

a) tillverkarens postadress äfvensom det ställe, där bryggeriet är beläget,

b) den tidrymd, ej öfverstigande helt tillverkningsår, för hvilken han önskar erhålla tillstånd till malkrossning,

c) den vikt malt, han beräknar i medeltal skola komma att krossas för hvarje helgfritt dygn under den tid, för hvilken anmälan göres, samt

d) det ombud, som i hans frånvaro skall företräda honom inför kontrolltjänsteman;

hvarjämte, därest bryggeriet ej står under tillsyn af kontrollör, då anmälan göres, vid densamma skall fogas intyg af vederbörande öfverkontrollör, att anordningarna inom bryggeriet icke strida mot denna förordnings eller ordningsstadgans föreskrifter.

2. Samtidigt med denna anmälan skall tillverkaren hos Kungl. Maj:ts befallningshafvande aflämna ränterikvittens å inbetald skatt för en månad, eller, om han begär anstånd med skattens erläggande, hos Kungl. Maj:ts befallningshafvande ställa säkerhet för det högsta belopp, hvartill skatten efter den uppgifna medelafverknigen för sex månader kan komma att uppgå, dock alltid för minst ettusen sexhundra åttio kronor.

3. Ingifves behörig ränterikvittens, eller varder säkerheten, där sådan ställes, af Kungl. Maj:ts befallningshafvande godkänd, och finnes eljest ej hinder för rörelsens utöfvande, meddele Kungl. Maj:ts befallningshafvande tillståndsbevis för malkrossnings företagande och tillverkning af maltdrycker utaf det malt, som på grund af tillståndsbeviset krossas.

4. Har under någon kalendermånad vikten af det krossade maltet i medeltal för hvarje helgfritt dygn uppgått till mer än en femtedel utöfver hvad i anmälan uppgifvits, skall tillverkare, som åtnjuter

anstånd med skattens erläggande, såvida hans tillståndsbevis varit gällande för mera än hälften af ifrågavarande månad, inom fjorton dagar efter månadens slut ställa säkerhet för den skatt, som svarar mot den tillökade medelafverkningen för sex månader, vid äfventyr att tillståndsbeviset, i hvad det innefattar rätt till malkrossning, återkallas.

5. När anmälan afser kortare tid än sex månader, varde säkerheten därefter jämkad; dock skall säkerhet ställas för minst tvåhundra-åttio kronor.

6. Förfaller den ställda säkerheten, utan att tillverkaren dessförinnan ställt ny, af Kungl. Maj:ts befallningshafvande godkänd säkerhet, skall tillståndsbeviset, i hvad det innefattar rätt till malkrossning, återkallas.

14 §.

Har skattepliktigt bryggeri genom olyckshändelse så väsentligen skadats, att tillverkningen måste upphöra, eller vill tillverkare af annan anledning afsluta malkrossningen tidigare, än i tillståndsbeviset är utsatt, skall han skriftligen anmäla sådant för kontrollören, i senare fallet minst tre dagar före den, å hvilken sista malkrossningen är afsedd att äga rum; och åligger det kontrollören att härom lämna tillverkaren bevis samt ofördröjligen underrätta Kungl. Maj:ts befallningshafvande och öfverkontrollören. När sådan anmälan skett, må malkrossning ej utan nytt tillståndsbevis äga rum efter den tid, då enligt anmälan densamma skolat afslutas.

15 §.

Om malkrossning ej företages inom fem dygn efter det, då enligt tillståndsbevis densamma må taga sin början, eller afbrytes utan sådan anmälan, som i 14 § omförmäles, och icke ånyo företages inom fem dygn, det oräknadt, hvarunder afbrottet skedde, åligger det tillverkaren att för hela den tid, malkrossning sålunda icke ägt rum, till Kungl. Maj:ts befallningshafvande inbetala det på bryggeriet belöpande kontrollörsarfvodet, hvilket Kungl. Maj:ts befallningshafvande eljest låter hos honom utmäta.

Kap. III. Om kontrollen vid skattepliktigt bryggeri.

16 §.

1. Tillverkare skall, innan anmälan för skattepliktigt bryggeri första gången göres, låta i två exemplar upprätta och till öfverkontrollören öfverlämna fullständig planritning och beskrifning öfver bryggeriet och samtliga därtill hörande lägenheter med tydligt angifvande af hvars och ens ändamål. Ett exemplar af ritning och beskrifning förvaras vid bryggeriet och det andra insändes af öfverkontrollören till kontroll- och justeringsbyrån.

2. När i anseende till vidtagna förändringar inom bryggeri chefen för kontroll- och justeringsbyrån anser ritningen öfver detsamma icke vidare användbar, åligger det tillverkaren att anskaffa ny ritning och beskrifning, äfvenledes i två exemplar.

17 §.

1. Byggnader, lägenheter, bryggredskap eller jäskar, som icke blifvit upptagna i den uti 16 § omnämnda beskrifning, eller som där upptagits, men sedermera ändrats, må icke vid tillverkning af malt-drycker användas utan att hafva blifvit af öfverkontrollören skriftligen godkända.

2. Ej må maltkross eller själfregistrerande våg ändras eller ny sådan redskap i bryggeri insättas, innan öfverkontrollören skriftligen gifvit sitt samtycke till åtgärden.

18 §.

1. Tillverkare är skyldig att på egen bekostnad anskaffa och i behörigt skick underhålla i 4 § omförmälda maltkross och själfregistrerande våg.

2. Kan den med vågen förbundna maltkrossen af någon anledning ej användas, skall kontrollören närvara vid maltets krossning.

3. Utom förenämnda maltkross må icke i bryggeri eller tillhörande lägenheter finnas någon till krossning af malt användbar redskap, med mindre den ställes under kronans lås eller försegling.

19 §.

Omältad spannmål må icke inom skattepliktigt bryggeri finnas annorstädes än i de förvaringsrum, hvilka i beskrifningen öfver bryggeriet uppgifvas såsom för sådan spannmål afsedda.

20 §.

Okrossadt malt må icke finnas inom de lägenheter, där mäskkar och vörtpanna äro uppställda.

Ej må på en gång krossas större mängd torkadt malt, än som erfordras till näst påföljande brygd; rostadt och brändt malt må däremot krossas till större mängd under villkor, att hvad däraf ej begagnas vid näst påföljande brygd förvaras under kronans lås.

Krossadt malt må ej införas i skattepliktigt bryggeri eller tillhörande lägenheter och ej heller därifrån utföras.

I skattepliktigt bryggeri eller tillhörande lägenheter må icke finnas stärkelse, socker, sackarin eller annat, som kan vid tillverkning af maltdryck användas i stället för malt, där ej för visst bryggeri Kungl. Maj:t medgifver, att under föreskrifna villkor socker må i lagerkällaren användas såsom tillsats till porter.

21 §.

I skattepliktigt bryggeri skall på tillverkarens ansvar och med användande af blanketter, som kontroll- och justeringsbyrån låter tillhandahålla, i enlighet med ordningsstadgans föreskrifter föras en bryggjournal, hvilken i bryggeriet städse skall vara för kontrolltjänsteman tillgänglig.

22 §.

Justerad våg med justerade vikter, annan redskap och det arbetsbiträde, som fordras för direkt uppvägning af malt och uppmätning af kärl med flera kontrollåtgärder, äfvensom malt för justering af den själfregistrerande vågen ställe tillverkare utan ersättning till kontrolltjänstemans förfogande.

23 §.

Från skattepliktigt bryggeri må svagdricka, därest det ej af köpare afhämtas i öppna kärl, endast utlämnas på kärl, å hvilka såväl bryggeriets namn som ordet »svagdricka» äro inbrända; och må inga andra malt-drycker utlämnas på sålunda stämplade kärl.

24 §.

Kontrolltjänsteman skall, när hälst han det fordrar, äga tillträde till de lägenheter i skattepliktigt bryggeri, där malkross, mäsckar, vörtpanna och kylredskap äro uppställda. Därjämte skola bryggeriets öfriga lägenheter, som äro upptagna i den uti 16 § omnämnda beskrifning, vara för kontrolltjänsteman tillgängliga mellan klockan sex förmiddagen och klockan sju eftermiddagen så ock å annan tid, när arbete inom bryggeriet pågår.

25 §.

1. Kontrollör erhåller under tjänstgöringstiden af staten dagarfvode med tre kronor för tillsyn å ett bryggeri och med en krona för hvarje ytterligare bryggeri, öfver hvilket han har tillsyn.

2. Där å landsbygden lokala eller andra förhållanden sådant kräfva, må Kungl. Maj:ts befallningshafvande, efter öfverkontrollörens hörande, antingen förhöja kontrollörs dagarfvode med högst två kronor utöfver det i 1 mom. bestämda belopp för tillsyn å ett bryggeri eller ock ålägga tillverkaren att vid bryggeriet tillhandahålla kontrollör kost samt ett möbleradt, eldadt och städadt boningsrum; ägande i senare fallet tillverkaren att af staten erhålla ersättning med två kronor om dagen.

3. Kontrollör, som samtidigt utöfvar tillsyn vid brännvinsbränneri och skattepliktigt bryggeri, åtnjute för tillsyn å hvarje sådant bryggeri blott en krona om dagen.

4. Då kontrollör för fyra eller flera på hvarandra följande brygder måste enligt de i denna förordning meddelade föreskrifter uppväga maltet eller närvara vid dess krossning, ersätte tillverkaren honom därför med två kronor för hvarje brygd utöfver de tre första.

Kap. IV. Om tillverkning af svagdricka i skattefritt bryggeri.

26 §.

Då skattefritt bryggeri skall sättas i gång eller vid början af ett tillverkningsår fortfarande vara i verksamhet, åligger det tillverkaren att minst tio dagar förr, än vörtkokning må taga sin början, till Kungl. Maj:ts befallningshafvande ingifva skriftlig anmälan med uppgift om:

- a) tillverkarens postadress äfvensom det ställe, där bryggeriet är beläget,
 - b) den tidrymd af tillverkningsåret, under hvilken tillverkningen skall bedrivas, samt
 - c) det ombud, som i tillverkarens frånvaro skall företräda honom inför kontrolltjänsteman,
- hvarefter Kungl. Maj:ts befallningshafvande, där hinder ej möter, meddelar tillståndsbevis för tillverkningens utöfvande.

27 §.

1. Den, som i skattefritt bryggeri utöfvar tillverkning, må icke idka handel med andra maltdrycker än svagdricka.
2. I skattefritt bryggeri eller därtill hörande lägenheter må ej införas eller förvaras andra maltdrycker än svagdricka.

28 §.

1. Vid tillverkning af svagdricka i skattefritt bryggeri må vörten, då jästen tillsättes, icke äga högre extrakthalt än sex procent.
2. I skattefritt bryggeri må vid tillverkning af svagdricka ej användas sackarin, och må sådant ej finnas i dylikt bryggeri.

29 §.

I skattefritt bryggeri skall på tillverkarens ansvar och med användande af blanketter, som kontroll- och justeringsbyrån låter tillhandahålla, i enlighet med ordningsstadgans föreskrifter föras en bryggjournal, som städse skall vara för kontrolltjänsteman tillgänglig.

30 §.

Redskap och biträde, som erfordras för uppmätning af vört, svagdricka och kärl samt för undersökning af vörtens extrakthalt, ställe tillverkaren utan ersättning till kontrolltjänstemans förfogande.

31 §.

Från skattefritt bryggeri må svagdricka, därest det ej af köpare afhämtas i öppna kärl, endast utlämnas på kärl, å hvilka såväl bryggeriets namn som ordet »svagdricka» äro inbrända.

32 §.

1. Inom en månad efter utgången af hvarje kvartal skall tillverkare till Kungl. Maj:ts befallningshafvande afämna ett af vederbörande kontrolltjänsteman bestyrkt utdrag af bryggjournalen, upptagande vikten af det malt, som under kvartalet afverkats, och samtidigt därmed såsom bidrag till kostnaden för kontroll vid bryggeriet inbetala ett belopp, motsvarande ett halft öre för hvarje kilogram under kvartalet afverkad malt.

2. Om under två på hvarandra följande kalenderveckor eller längre tid brygd ej äger rum vid bryggeri, erlägga tillverkaren en särskild afgift af fem kronor för hvarje vecka, hvarunder tillverkningen sålunda varit inställd. Denna afgift inbetalas samtidigt med den i 1 mom. föreskrifna.

3. Inbetalas icke de i 1 och 2 mom. nämnda afgifter i behörig tid, skall Kungl. Maj:ts befallningshafvande återkalla tillståndsbeviset och låta utmäta afgifterna.

33 §.

Kontrolltjänsteman skall äga tillträde till skattefritt bryggeri mellan klockan sex förmiddagen och klockan sju eftermiddagen så ock å annan tid, när arbete där pågår.

34 §.

Vill tillverkare avsluta tillverkningen före utgången af den tid, för hvilken tillståndsbevis utfärdats, göra därom skriftligen anmälan hos Kungl. Maj:ts befallningshafvande och vederbörande öfverkontrollör med uppgift om dagen, då tillverkningen kommer att avslutas; hvarefter tillståndsbeviset anses hafva upphört att gälla nämnda dag.

Kap. V. Om ansvar för öfverträdelse af förordningens föreskrifter.

35 §.

1. Den, som utan vare sig behörighet efter 1 § 2 eller 3 mom. eller erhållet tillstånd tillverkar maldryck, skall, där tillverkningen skett i allenast ringa omfattning, straffas med böter från och med tio till och med två hundra kronor.

2. Den, som bedrifver i 1 mom. omnämnd olaglig tillverkning yrkesmässigt eller eljest i större omfattning än i nämnda mom. afses,

straffes med böter från och med etthundra till och med tvåtusen kronor eller med fängelse från och med en till och med sex månader samt gälde skatt för det afverkade maltet, dock för minst tvåtusen ett hundra kilogram. Därest omständigheterna gifva vid handen, att mera malt än två tusen ett hundra kilogram afverkats, skall i saknad af erforderlig utredning om antalet brygder och inmäskningens storlek antagas, att för hvarje dygn af den tid, hvarunder den olagliga afverkningen pågått, verkställts en brygd och att det därunder inmäskade maltets mängd i krossadt tillstånd uppgått till hälften af mäskkarsrymden samt att en hektoliter okrossadt malt väger femtiotvå kilogram.

36 §.

Skulle den, som på grund af medgifvande i 1 § 2 mom. för eget behof tillverkat maltdryck, sälja något af hvad han sålunda tillverkat, skall han, där han icke härigenom gjort sig förfallen till ansvar enligt gällande bestämmelser rörande försäljning af maltdrycker, böta från och med fem till och med tvåhundra kronor.

37 §.

Den, som i *skattepliktigt bryggeri* i syfte att undandraga statsverket skatt

använder ej medgifna råämnen eller malt, som icke blifvit i föreskrifven ordning vägd,

eller gör åverkan å själfregistrerande våg,

eller använder själfregistrerande våg, sedan skada å densamma veterligen uppkommit,

eller oloffigen bryter försegling eller öppnar eller borttager lås, som kontrolltjänsteman åsatt,

eller eljest svikligen förfar,

straffes med böter från och med femhundra till och med femtusen kronor eller dömes till fängelse från och med en månad till och med ett år; dock må, där omständigheterna äro synnerligen försvårande, dömas till straffarbete från och med två månader till och med två år.

Den sakfällde gälde ock den skatt, han undandragit statsverket.

38 §.

Den, som i *skattepliktigt bryggeri*

utan tillstånd ändrar godkänd eller insätter ny maltkross eller våg, eller begagnar ändrad eller nyinsatt maltkross eller våg, som ännu icke godkänts,
 eller öfverträder föreskrift i 18 § 3 mom., 19 § eller 20 §,
 eller underlåter att ordentligt föra den bryggjournal, som föreskrifves i 21 §,
 eller vägrar vederbörande kontrolltjänsteman tillgång till bryggjournalen eller till ritning eller beskrifning öfver bryggeriet,
 eller underlåter att ställa sig till efterrättelse föreskrift i 23 §,
 eller vägrar kontrolltjänsteman eller den, hvilken äger anställa undersökning om förbrytelse mot denna förordning, tillträde till rum eller byggnad, där undersökning må ske,
 straffes, därest han icke är förfallen till ansvar enligt 37§, med böter från och med femtio till och med ettusen kronor.
 Öfverträdes föreskrift i 18 § 3 mom., skall krossningsredskapen, och öfverträdes 19 eller 20 §, skall olagligen upplagdt gods dömas förbrutet, äfven om tillverkaren ej är ägare däraf.

39 §.

Den, som i *skattefritt bryggeri*
 tillsätter jäst till vört af högre extrakthalt än sex procent,
 eller efter jästens tillsättande bereder vörten högre extrakthalt än sex procent,
 eller på annat sätt bereder maltdryck, som ej må i bryggeriet tillverkas,
 straffes med böter från och med tvåhundra till och med tvåtusen kronor eller fängelse från och med en månad till och med ett år.
 Den sakfällde gälde ock på sätt i 35 § sägs den skatt, han undandragit statsverket.

40 §.

Den, som i *skattefritt bryggeri*
 öfverträder förbud i 27 § eller 28 § 2 mom.,
 eller underlåter att ordentligt föra bryggjournal,
 eller vägrar kontrolltjänsteman tillgång till bryggjournalen eller att taga prof af vört eller maltdryck i bryggeriet,
 eller vägrar kontrolltjänsteman eller den, hvilken äger anställa

undersökning om förbrytelse mot denna förordning, tillträde till rum eller byggnad, där undersökning må ske,
straffes med böter från och med tjugufem till och med femhundra kronor.

Öfverträdes 28 § 2 mom., skall olagligen upplagdt gods dömas förbrutet, äfven om tillverkaren ej är ägare däraf.

41 §.

Uraktlåter tillverkare att ställa sig till efterrättelse något af hvad i denna förordning eller gällande ordningsstadga föreskrifves eller de föreskrifter i fråga om tillverkares åliggande, chefen för kontroll- och justeringsbyrån eller vederbörande kontrolltjänsteman i enlighet med denna förordning eller ordningsstadgan meddelar, straffes han, där ej särskildt ansvar är bestämdt, med böter från och med tjugu till och med tvåhundra kronor.

42 §.

Tillverkare ansvarar för förbrytelse, som med hans vetskap mot denna förordning begås af hans hustru, husfolk eller i hans arbete antagen person, liksom vore förbrytelsen af honom själf begången. Begagnar tillverkare ombud vid rörelsens utöfvande, ansvare ombudet jämte tillverkaren och lika med denne för sådan förbrytelse.

43 §.

Tillverkare, som åt kontrolltjänsteman, hvilken öfver hans bryggeri utöfvar tillsyn, såsom gifva något gifver eller erbjuder, böte från och med tjugu till och med tvåhundra kronor. Kontrolltjänsteman, som gifvan mottager, vare lika ansvar underkastad och miste därjämte befattningen.

44 §.

Den, som innehar eller innehaft befattning såsom kontrolltjänsteman, vare förbjudet att röja tillverkares yrkeshemlighet eller affärsförhållanden. Gör han detta och framgår ej af omständigheterna, att han

om den hemlighet eller de affärsförhållanden erhållit kännedom å tid, då han dylik befattning ej innehåft, straffes med böter från och med femtio till och med ett tusen kronor. Sker det för att göra skada eller begagnar han sig af berörda yrkeshemlighet eller affärsförhållanden till egen eller annans fördel, då må till fängelse från och med en månad till och med två år dömas.

Har i nu omförmälda hänseenden genom kontrolltjänstemans åtgörande skada uppkommit, vare han ock skyldig den till fulllo godtgöra.

45 §.

Allmän åklagare äger att anställa undersökning om förbrytelse mot denna förordning.

Den, som förrättar undersökning, bör för att tillgodonjuta det skydd, honom därvid lagligen tillkommer, vid förrättningen på sig synbart bära påbjudet tjänstetecken eller, innan förrättningen företages, uppvisa fullmakt eller förordnande. Är förrättningsmannen i orten boende eller eljest känd, vare han likväl frikallad från skyldigheten att sålunda styrka sin behörighet.

Skulle undersökning anställas mellan klockan sju eftermiddagen och klockan sex förmiddagen, men förbrytelse ej upptäckas, böte förrättningsmannen från och med fem till och med femtio kronor, där han ej haft giltig anledning till undersökningen.

46 §.

Allmän åklagare äger att i de fall, då krossningsredskap eller olagligen upplagdt gods jämlikt denna förordning äro att anse såsom förbrutna, därå verkställa beslag.

Beslag skall göras i två vittnens närvaro. Innehafvare af hvad i beslag tages eller, i hans frånvaro, hans ombud på stället eller någon af hans husfolk skall tillsägas om beslaget.

47 §.

Allmän åklagare åligger att åtala förbrytelse mot denna förordning.

Finner kontrolltjänsteman öfverträdelse begången, som bör föranleda till åtal, annäle han det för allmän åklagare.

48 §.

Böter, som enligt denna förordning ådömas, skola, om tillgång till deras fulla gäldande brister, förvandlas enligt allmän strafflag.

49 §.

Då skatt jämte böter blifvit ådömd enligt denna förordning, må, där tillgång saknas till skatten eller någon del däraf, böterna ej kunna med penningar gäldas, utan skall den sakfällde i stället undergå motsvarande förvandlingsstraff.

50 §.

Böter, som enligt denna förordning ådömas, äfvensom värdet af redskap och gods, som ansetts förbrutna, tillfalle med en tredjedel kronan och med två tredjedelar åklagaren. Finnes särskild angifvare, tage han hälften af åklagarens andel. Sådan del tillkomme dock ej angifvare, då angifvelsen skett af föräldrar mot barn, barn mot föräldrar, makar eller syskon mot hvarandra, annan skyldeman mot den, hos hvilken han njuter kost och underhåll, fosterbarn mot fosterföräldrar eller tjänare mot husbondefolk under den tid, de äro i tjänsten.

Kap. VI. Öfvergångsstadganden.

51 §.

Skulle vid bryggeri, som varit i gång inom tolf månader före denna förordnings utfärdande, en eller flera af ofvan stadgade kontrollföreskrifter icke kunna tillämpas, skall på Kungl. Maj:ts särskilda pröfning bero, huruvida det oaktadt tillverkning af maltdryck vid sådant bryggeri får äga rum samt hvilka kontrollåtgärder för sådant fall skola på tillverkarens bekostnad vidtagas.

52 §.

På Kungl. Maj:ts särskilda pröfning skall bero, huruvida och under hvilka villkor för bryggeri, som varit i gång inom tolf månader före

denna förordnings utfärdande, skatt under de första fem tillverkningsåren må erläggas för mindre vikt malt än i 5 § sägs. Skulle skattepliktig tillverkning i bryggeriet ligga nere under helt tillverkningsår eller maltaferkningen under något tillverkningsår i medeltal uppgå till sjuttio kilogram för hvarje helgfritt dygn af den tid, under hvilken malkrossning där varit tillåten, vare denna § ej vidare å bryggeriet tillämplig.

Denna förordning träder i kraft den 1 oktober 1903; dock att för bryggeri, som är afsedt att under oktober månad 1903 vara i gång, anmälan enligt 13 eller 26 § skall göras minst trettio dagar, förr än i skattepliktigt bryggeri malkrossning och i skattefritt bryggeri vörtkokning må under nämnda månad taga sin början.

Utdrag af protokollet öfver finansärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 28 november 1902.

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern BOSTRÖM,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena LAGERHEIM,
Statsråden: ODELBERG,
 HUSBERG,
 PALANDER,
 WESTRING,
 RAMSTEDT,
 BERGER,
 MEYER,
 VON FRIESEN.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Meyer föredrog i underdånighet följande mål och ärenden:

Det af den utaf Kungl. Maj:t den 4 sistlidne april tillsatta malt-dryckskommitté afgifna underdåniga betänkande och förslag till förordning angående tillverkning och beskattning af maltdrycker.

Sedan föredragande departementschefen tillkännagifvit, att vissa ändringar i kommittéförslaget ansetts erforderliga samt att med anledning häraf inom finansdepartementet uppgjorts nytt förslag till författning i ämnet, hemställde statsrådet, att Kungl. Maj:t täcktes genom utdrag af detta protokoll inhämta högsta domstolens yttrande öfver de

bestämmelser, som finnes upptagna i femte kapitlet af sistnämnda förslag.

Hvad statsrådet i förestående — — — mål och ärenden hemställt och tillstyrkt behagade Hans Maj:ts Konungen gilla och bifalla.

Ex protocollo:

Sven Köhler.

Förslag

till

Förordning angående tillverkning och beskattning af maldrycker.

Kap I. Om skattens beräkning, erläggande och återbärande samt allmänna bestämmelser.

1 §.

1. Den, som vill idka tillverkning af maldrycker till afsalu, skall, utöfver hvad författningarna i allmänhet föreskrifva såsom villkor för rätt att utöfva näring, vara underkastad de föreskrifter, som beträffande sådan tillverkning i denna förordning finnas stadgade; dock att förordningen icke äger tillämpning å sådan tillverkning af maltinfusioner och maltextrakt, som äger rum, antingen å apotek för medicinskt ändamål, eller eljest under de villkor och den kontroll, Kungl. Maj:t vill för särskildt fall föreskrifva.

2. Hembrygd af maldrycker för eget behof, men ej till afsalu, må, utan hinder af föreskrifterna i denna förordning, företagas af en hvar, som icke idkar värdshusrörelse eller handel med maldrycker eller tillverkning af sådana drycker till afsalu.

2 §.

1. För malt, som i bryggeri användes vid tillverkning af maldryck, skall med det i nästa mom. medgifna undantag erläggas skatt med 20 öre för hvarje kilogram, dock att för hvarje bryggeri skatten för de första under tillverkningsåret afverkade femtiotusen kilogrammen malt utgår med 16 öre för kilogram och för de nästa femtiotusen kilogrammen med 18 öre för kilogram.

2. Frihet från skatt åtnjutes vid bryggeri, där på grund af tillståndsbevis under tillverkningsåret endast svagdricka tillverkas.

3 §.

1. I denna förordning förstås med *svagdricka*, hvarje maltdryck, som ej innehåller mer än två volymprocent alkohol och är inbryggd med en stamvört, hvilkens extrakthalt icke öfverstiger fem procent;

skattefritt bryggeri, hvarje bryggeri, där under tillverkningsåret endast svagdricka tillverkas och *skattepliktigt bryggeri*, hvarje annat bryggeri;

tillverkare, den person, hvilken såsom ägare, innehafvare, verkställande direktör, disponent eller i annan egenskap har högsta inseen-det öfver bryggeriets skötsel.

2. Tillverkningsår räknas från och med den 1 oktober till och med den 30 september.

4 §.

1. I skattepliktigt bryggeri må för tillverkning af maltdrycker användas endast torkadt, rostadt eller brändt malt, humle, jäst och vatten.

2. Maltet skall krossas å en i bryggeriet uppställd malkross, så förbunden med en själfregistrerande, justerad våg, att maltets krossning ej kan äga rum, utan att detsamma först genomgått vågen.

3. Det skattepliktiga maltets vikt beräknas efter vågens anvisning, men märkes å vågen fel, skall kontrollör uppväga maltet å annan justerad våg; ägande öfverkontrollör bestämna, efter hvilken grund maltafverknigen skall beräknas från den tidpunkt, då kontrollören sist afläste vågen, innan felet märktes.

5 §.

Skatt skall erläggas för minst sjuttio kilogram malt i medeltal för hvarje helgfritt dygn af den tid, under hvilken malkrossning på grund af tillståndsbevis må äga rum.

6 §.

1. Tillverkare skall med det undantag, som i 4 mom. sägs, till vederbörande landtränteri eller, hvad Stockholms stad angår, till öfverståthållareämbetet före hvarje månads början förskottsvis inbetala skatt

för den vikt malt, som enligt den i 13 § föreskrifna anmälan kommer att under månaden krossas.

2. Har under någon kalendermånad krossats malt till högre vikt än den, för hvilken skatt förskottsvis erlagts, åligger tillverkaren att inom åtta dagar efter månadens utgång inbetala skatten för det öfver-skjutande beloppet.

3. Visar sig, då det i 13 § omnämnda tillståndsbevis upphör att gälla, att tillverkare inbetalt skatt för mera malt än som krossats, äger han återbekomma skillnaden.

4. Tillverkare, som i anmälan förklarar sig önska erhålla anstånd med skattens erläggande och för densamma ställer sådan säkerhet, som i 13 § 2 mom. sägs, skall inom två månader efter utgången af hvarje kvartal inbetala skatten för det under kvartalet uppvägda maltet; och skall vid betalningen för det sista kvartalet, under hvilket maltkrossning enligt samma tillståndsbevis ägt rum, jämväl erläggas hvad som kan brista i den uti nästföregående § stadgade minsta skatt.

5. Betalas ej skatten inom föreskrifven tid, anses tillståndsbeviset, i hvad det innefattar rätt till maltkrossning, hafva upphört att gälla och utmätas skatten.

7 §.

Om uppvägd malt eller däraf beredd produkt, innan den lämnat lagerfaten, så väsentligen skadats, att maltet eller produkten ej kan för afsedt ändamål användas, må eftergift af skatten äga rum. Till Kungl. Maj:t ställd ansökan härom, åtföljd af handlingar, innefattande erforderlig utredning rörande förhållandet, ingifves till Kungl. Maj:ts befallningshafvande, som, efter öfverkontrollörens hörande, till Kungl. Maj:t insänder handlingarna i ärendet jämte eget yttrande.

8 §.

Om maldryck från skattepliktigt bryggeri utföres ur riket, åtnjutes under de villkor, hvilka af Kungl. Maj:t särskildt stadgas, för den vikt malt, som tillverkaren kan styrka hafva åtgått för den utförda maldryckens tillverkning, restitution af skatt, beräknad efter den vid utförelsen från bryggeriet därstädes gällande skattesatsen.

9 §.

1. Öfverinseendet öfver bryggerikontrollen i riket utöfvas af chefen för kungl. finansdepartementets kontroll- och justeringsbyrå.

2. Enligt de närmare föreskrifter, som innehållas i den ordningsstadga Kungl. Maj:t vill utfärda för bryggerierna i riket, utöfvas bryggerikontrollen af öfverkontrollörer och, hvad angår de skattepliktiga bryggerierna jämväl af kontrollörer.

3. Öfverkontrollörer förordnas af Kungl. Maj:t, som bestämmer dem tillkommande ersättning.

4. Kontrollörer utses af Kungl. Maj:ts befallningshafvande efter förslag af vederbörande öfverkontrollör.

5. Chefen för kontroll- och justeringsbyrån må, där så pröfvas nödigt, på statens bekostnad förordna ej mindre kontrollör att biträda öfverkontrollör vid dennes expeditionsgöromål mot ersättning af två kronor om dagen, än äfven tillsyningsman att biträda öfverkontrollör vid tillsyn å skattefritt bryggeri mot ersättning, som ej utan Kungl. Maj:ts medgifvande må bestämmas högre än tjugu kronor i månaden för hvarje bryggeri.

10 §.

Tillverkare vare skyldig hålla sina handelsböcker med tillhörande verifikationer tillgängliga för vederbörande öfverkontrollör, då denne önskar däraf taga del.

11 §.

Tillverkare ställe sig till efterrättelse, hvad ordningsstadgan för bryggerierna innehåller om tillverkares åligganden, samt de föreskrifter, chefen för kontroll- och justeringsbyrån eller vederbörande kontrolltjänsteman i enlighet med denna förordning eller nämnda ordningsstadga meddelar.

12 §.

Uppgift om de enligt denna förordning utfärdade tillståndsbevis skall af Kungl. Maj:ts befallningshafvande öfversändas till öfverkontrollör sist dagen efter det beviset utfärdats; och skall Kungl. Maj:ts befallningshafvande första helgfria dagen i hvarje vecka till kontroll- och justeringsbyrån insända uppgift å de tillståndsbevis, som under föregående vecka utfärdats.

Kungl. Maj:ts befallningshafvande meddele härjämte vederbörande stadsfiskal eller länsman underrättelse, att tillståndsbevis för tillverkning i skattefritt bryggeri utfärdats eller upphör att galla.

Kap. II. Om tillverkning af maltdrycker i skattepliktigt bryggeri.

13 §.

1. Då skattepliktigt bryggeri skall sättas i gång eller vid början af ett tillverkningsår fortfarande vara i verksamhet, åligger tillverkaren att minst tio dagar förr, än malkrossning må företagas, till Kungl. Maj:ts befallningshafvande ingifva skriftlig anmälan med uppgift om:

a) tillverkarens postadress äfvensom det ställe, där bryggeriet är beläget,

b) den tidrymd, ej öfverstigande helt tillverkningsår, för hvilken han önskar erhålla tillstånd till malkrossning,

c) den vikt malt, han beräknar i medeltal skola komma att krossas för hvarje helgfritt dygn under den tid, för hvilken anmälan göres, samt

d) det ombud, som i hans frånvaro skall företräda honom inför kontrolltjänsteman;

hvarjämte, därest bryggeriet ej står under tillsyn af kontrollör, då anmälan göres, vid densamma skall fogas intyg af vederbörande öfverkontrollör, att anordningarna inom bryggeriet icke strida mot denna förordnings eller ordningsstadgans föreskrifter.

2. Samtidigt med denna anmälan skall tillverkaren hos Kungl. Maj:ts befallningshafvande aflämna ränterikvittens å inbetald skatt för en månad, eller, om han begär anstånd med skattens erläggande, hos Kungl. Maj:ts befallningshafvande ställa säkerhet för det högsta belopp, hvartill skatten efter den uppgifna medelafverkningen för sex månader kan komma att uppgå, dock alltid för minst ettusen sexhundra åttio kronor.

3. Ingifves behörig ränterikvittens, eller varder säkerheten, där sådan ställes, af Kungl. Maj:ts befallningshafvande godkänd och finnes eljest ej hinder för rörelsens utöfvande, meddele Kungl. Maj:ts befallningshafvande tillståndsbevis för malkrossnings företagande och tillverkning af maltdrycker utaf det malt, som på grund af tillståndsbeviset krossas.

4. Har under någon kalendermånad vikten af det krossade maltet i medeltal för hvarje helgfritt dygn uppgått till mer än en femtedel utöfver hvad i anmälan uppgifvits, skall tillverkare, som åtnjuter anstånd med skattens erläggande, såvida hans tillståndsbevis varit gällande för mera än hälften af ifrågavarande månad, inom fjorton

dagar efter månadens slut ställa säkerhet för den skatt, som svarar mot den tillökade medelafverkningen för sex månader, vid äfventyr att tillståndsbeviset, i hvad det innefattar rätt till maltkrossning, anses hafva upphört att gälla.

5. När anmälan afser kortare tid än sex månader, varde säkerheten därefter jämkad; dock skall säkerhet ställas för minst tvåhundra åttio kronor.

6. Förfaller den ställda säkerheten, utan att tillverkaren dessförrinnan ställt ny, af Kungl. Maj:ts befallningshafvande godkänd säkerhet, anses tillståndsbeviset, i hvad det innefattar rätt till maltkrossning, hafva upphört att gälla.

14 §.

Har skattepliktigt bryggeri genom olyckshändelse så väsentligen skadats, att tillverkningen måste upphöra, eller vill tillverkare af annan anledning afsluta maltkrossningen tidigare, än i tillståndsbeviset är utsatt, skall han skriftligen anmäla sådant för kontrollören, i senare fallet minst tre dagar före den, å hvilken sista maltkrossningen är afsedd att äga rum; och åligger kontrollören att härom lämna tillverkaren bevis samt ofördröjligen underrätta Kungl. Maj:ts befallningshafvande och öfverkontrollören. När sådan anmälan skett, må maltkrossning ej utan nytt tillståndsbevis äga rum efter den tid, då enligt anmälan densamma skolat afslutas.

15 §.

Om maltkrossning ej företages inom fem dygn efter det, då enligt tillståndsbevis densamma må taga sin början, eller afbrytes utan sådan anmälan, som i 14 § omförmäles, och icke ånyo företages inom fem dygn, det oräknadt, hvarunder afbrottet skedde, åligger tillverkaren att för hela den tid, maltkrossning sålunda icke ägt rum, till Kungl. Maj:ts befallningshafvande inbetala det på bryggeriet belöpande kontrollörsarfvodet, hvilket Kungl. Maj:ts befallningshafvande eljest låter hos honom utmäta.

Kap. III. Om kontrollen vid skattepliktigt bryggeri.

16 §.

1. Tillverkare skall, innan anmälan för skattepliktigt bryggeri första gången göres, låta i två exemplar upprätta och till öfverkontrollören öfverlämna fullständig planritning och beskrifning öfver bryggeriet och samtliga därtill hörande lägenheter med tydligt angifvande af hvars och ens ändamål. Ett exemplar af ritning och beskrifning förvaras vid bryggeriet och det andra insändes af öfverkontrollören till kontroll- och justeringsbyrån.

2. När i anseende till vidtagna förändringar inom bryggeri chefen för kontroll- och justeringsbyrån anser ritningen öfver detsamma icke vidare användbar, åligge tillverkaren att anskaffa ny ritning och beskrifning, äfvenledes i två exemplar.

17 §.

1. Byggnader, lägenheter, bryggredskap eller jäskar, som icke blifvit upptagna i den uti 16 § omnämnda beskrifning, eller som där upptagits men sedermera ändrats, må icke vid tillverkning af malt-drycker användas utan att hafva blifvit af öfverkontrollören skriftligen godkända.

2. Ej må malkross eller själfregistrerande våg ändras eller ny sådan redskap i bryggeri insättas, innan öfverkontrollören skriftligen gifvit sitt samtycke till åtgärden.

18 §.

1. Tillverkare åligge att på egen bekostnad anskaffa och i behörigt skick underhålla i 4 § omförmälda malkross och själfregistrerande våg.

2. Kan den med vågen förbundna malkrossen af någon anledning ej användas, skall kontrollören närvara vid maltets krossning.

3. Utom förenämnda malkross må icke i bryggeri eller tillhörande lägenheter finnas någon till krossning af malt användbar redskap, med mindre den ställes under kronans lås eller försegling.

19 §.

Omältad spannmål må icke inom skattepliktigt bryggeri finnas annorstädes än i de förvaringsrum, hvilka i beskrifningen öfver bryggeriet uppgifvas såsom för sådan spannmål afsedda.

20 §.

Okrossadt malt må icke finnas inom de lägenheter, där mäsckar och vörtpanna äro uppställda.

Ej må på en gång krossas större mängd torkadt malt, än som erfordras till näst påföljande brygd; rostadt och brändt malt må däremot krossas till större mängd under villkor, att hvad däraf ej begagnas vid näst påföljande brygd förvaras under kronans lås.

Krossadt malt må ej införas i skattepliktigt bryggeri eller tillhörande lägenheter och ej heller därifrån utföras.

I skattepliktigt bryggeri eller tillhörande lägenheter må icke finnas stärkelse, socker, sackarin eller annat, som kan vid tillverkning af maldryck användas i stället för malt.

21 §.

I skattepliktigt bryggeri skall på tillverkarens ansvar och med användande af blanketter, som kontroll- och justeringsbyrån låter tillhandahålla, i enlighet med ordningsstadgans föreskrifter föras en bryggjournal, hvilken i bryggeriet städse skall vara för kontrolltjänsteman tillgänglig.

22 §.

Justerad våg med justerade vikter, annan redskap och det arbetsbiträde, som fordras för direkt uppvägning af malt och uppmätning af kärl med flera kontrollåtgärder, äfvensom malt för justering af den själfregistrerande vågen ställe tillverkare utan ersättning till kontrolltjänstemans förfogande.

23 §.

Från skattepliktigt bryggeri må svagdricka, därest det ej af köpare afhämtas i öppna kärl, endast utlämnas på kärl, som äro stämplade med såväl bryggeriets namn som ordet svagdricka; och må inga andra maldrycker utlämnas på sålunda stämplade kärl.

24 §.

Kontrolltjänsteman skall, när helst han det fordrar, äga tillträde till de lägenheter i skattepliktigt bryggeri, där maltkross, mäsckar, vörtpanna och kylredskap äro uppställda. Därjämte skola bryggeriets öfriga lägenheter, som äro upptagna i den uti 16 § omnämnda beskrifning, vara för kontrolltjänsteman tillgängliga mellan klockan sex förmiddagen och klockan sju eftermiddagen och å annan tid, när arbete inom bryggeriet pågår.

25 §.

1. Kontrollör erhåller under tjänstgöringstiden af staten dagarfvode med tre kronor för tillsyn å ett bryggeri och med en krona för hvarje ytterligare bryggeri, öfver hvilket han har tillsyn.

2. Där å landsbygden lokala eller andra förhållanden sådant kräfva, må Kungl. Maj:ts befallningshafvande, efter öfverkontrollörs hörande, antingen förhöja kontrollörens dagarfvode med högst två kronor utöfver det i 1 mom. bestämda beloppet för tillsyn å ett bryggeri eller ock ålägga tillverkaren att vid bryggeriet tillhandahålla kontrollör kost samt ett möbleradt, eldadt och städadt boningsrum; ägande i senare fallet tillverkaren att af staten erhålla ersättning med två kronor om dagen.

3. Kontrollör, som samtidigt utöfvar tillsyn vid brännvinsbränneri och skattepliktigt bryggeri, åtnjute för tillsyn å hvarje sådant bryggeri blott en krona om dagen.

4. Då kontrollör för fyra eller flera på hvarandra följande brygder måste enligt de i denna förordning meddelade föreskrifter uppväga maltet eller närvara vid dess krossning, ersätte tillverkaren honom därför med två kronor för hvarje brygd utöfver de tre första.

Kap. IV. Om tillverkning af svagdricka i skattefritt bryggeri.

26 §.

Då skattefritt bryggeri skall sättas i gång eller vid början af ett tillverkningsår fortfarande vara i verksamhet, åligger tillverkaren att minst tio dagar förr, än vörtkokning må taga sin början, till Kungl. Maj:ts befallningshafvande ingifva skriftlig anmälan med uppgift om:

- a) tillverkarens postadress äfvensom det ställe, där bryggeriet är beläget,
b) den tidrymd af tillverkningsåret, under hvilken tillverkningen skall bedrivas, samt
c) det ombud, som i tillverkarens frånvaro skall företräda honom inför kontrolltjänsteman,
hvarrefter Kungl. Maj:ts befallningshafvande, där hinder ej möter, meddelar tillståndsbevis för tillverkningens utöfvande.

27 §.

Ej må den, som i skattefritt bryggeri utöfvar tillverkning, idka handel med eller i bryggeriet jämte därtill hörande lägenheter införa eller förvara andra maldrycker än svagdricka.

28 §.

1. Vid tillverkning af svagdricka i skattefritt bryggeri må vörten, då jästen tillsättes, icke äga högre extrakthalt än fem procent.
2. I skattefritt bryggeri må vid tillverkning af svagdricka ej användas sackarin, och må sådant ej finnas i dylikt bryggeri.

29 §.

I skattefritt bryggeri skall på tillverkarens ansvar och med användande af blanketter, som kontroll- och justeringsbyrån låter tillhandahålla, i enlighet med ordningsstadgans föreskrifter föras en bryggjournal, som städse skall vara för kontrolltjänsteman tillgänglig.

30 §.

Redskap och biträde, som erfordras för uppmätning af vört, svagdricka och kärl samt för undersökning af vörtens extrakthalt, ställe tillverkaren utan ersättning till kontrolltjänstemans förfogande.

31 §.

Från skattefritt bryggeri må svagdricka, därest det ej af köpare afhämtas i öppna kärl, endast utlämnas på kärl, som äro stämplade med såväl bryggeriets namn som ordet svagdricka.

32 §.

1. Inom en månad efter utgången af hvarje kvartal skall tillverkare till Kungl. Maj:ts befallningshafvande insända ett af vederbörande kontrolltjänsteman bestyrkt utdrag af bryggjournalen, upptagande vikten af det malt, som under kvartalet afverkats, och samtidigt därmed såsom bidrag till kostnaden för kontroll vid bryggeriet inbetala ett belopp, motsvarande ett halft öre för hvarje kilogram under kvartalet afverkad malt.

2. Om under två på hvarandra följande kalenderveckor eller längre tid brygd ej äger rum vid bryggeri, erlägge tillverkaren en särskild afgift af fem kronor för hvarje vecka, hvarunder tillverkningen sålunda varit inställd. Denna afgift inbetalas samtidigt med den i 1 mom. föreskrifna.

3. Inbetalas icke de i 1 och 2 mom. nämnda afgifter i behörig tid, låte Kungl. Maj:ts befallningshafvande utmäta desamma och anses det för tillverkaren meddelade tillståndsbevis omedelbart hafva upphört att gälla.

33 §.

Kontrolltjänsteman skall äga tillträde till skattefritt bryggeri mellan klockan sex förmiddagen och klockan sju eftermiddagen och å annan tid, när arbete där pågår.

34 §.

Vill tillverkare avsluta tillverkningen före utgången af den tid, för hvilken tillståndsbevis ufärdats, göra därom skriftligen anmälan hos Kungl. Maj:ts befallningshafvande och vederbörande öfverkontrollör med uppgift om dagen, då tillverkningen kommer att avslutas; hvarefter tillståndsbeviset anses hafva upphört att gälla nämnda dag.

Kap. V. Om ansvar för öfverträdelse af förordningens föreskrifter.

35 §.

Den, som utan vare sig behörighet efter 1 § eller erhållet tillstånd tillverkar maltdryck, straffes med böter från och med etthundra till och med tvåtusen kronor eller med fängelse från och med en till och

med sex månader samt gälde skatt enligt bestämmelserna i 2 och 5 §§ med minst elfva kronor 20 öre för hvarje dygn, hvarunder den olagliga tillverkningen utöfvats, men ej för kortare tid än trettio dygn, dock att, därest omständigheterna gifva vid handen, att mera malt än sjuttio kilogram i dygnet afverkats, skatten, med iakttagande af bestämmelsen om dess utgörande för minst trettio dygn, beräknas efter maltafverkningen, hvarvid, i saknad af erforderlig utredning om antalet brygder och inmäskningen, antages, att för hvarje dygn verkställts en brygd och att det därunder inmäskade maltets mängd i okrossadt tillstånd uppgått till hälften af mäskkarsrymden samt att en hektoliter okrossadt malt väger femtiotvå kilogram.

36 §.

Skulle den, som enligt 1 § 2 mom. må för eget behof tillverka maltdryck, sälja något af hvad han därvid tillverkat, böte han från och med fem till och med tvåhundra kronor; dock att, där omständigheterna ådagalägga, att vid tillverkningen åsyftats varans försäljning, den skyldige straffas efter 35 §.

37 §.

Den, som i *skattepliktigt bryggeri* använder ej medgifna råämnen eller malt, som icke blifvit i föreskrifven ordning vägd, eller gör åverkan å själfregistrerande våg, eller använder själfregistrerande våg, sedan skada å densamma veterligen uppkommit, eller eljest söker svikligen undandraga statsverket skatt, eller oloffigen bryter försegling eller öppnar eller borttager lås, som kontrolltjänsteman åsatt, straffes, därest ej högre straff enligt allmän lag bör följa å brottet, med böter från och med femhundra till och med femtusen kronor eller dömes till fängelse från och med en månad till och med ett år; dock må, där omständigheterna äro synnerligen försvärande, dömas till straffarbete från och med två månader till och med två år.

Den sakfällde gälde ock den skatt, han undandragit statsverket.

38 §.

Den, som under pågående lofgifven tillverkning af maltdrycker i *skattepliktigt bryggeri*

utan tillstånd ändrar godkänd eller insätter ny malkross eller våg, eller begagnar ändrad eller nyinsatt malkross eller våg, som ännu icke godkänts,
 eller öfverträder föreskrift i 18 § 3 mom., 19 § eller 20 §,
 eller underlåter att ordentligt föra den bryggjournal, som föreskrifves i 21 §,
 eller vägrar vederbörande kontrolltjänsteman tillgång till bryggjournalen eller till ritning eller beskrifning öfver bryggeriet,
 eller underlåter att ställa sig till efterrättelse föreskrift i 23 §,
 eller vägrar kontrolltjänsteman eller den, hvilken äger anställa undersökning om förbrytelse mot denna förordning, tillträde till rum eller byggnad, där undersökning må ske,
 straffes med böter från och med femtio till och med ettusen kronor.
 Öfverträdes föreskrift i 18 § 3 mom., skall krossningsredskapen, och öfverträdes 19 eller 20 §, skall olagligen upplagdt gods dömas förbrutet, äfven om tillverkaren ej är ägare däraf.

39 §.

Den, som i *skattefritt bryggeri*
 vägrar vederbörande kontrolltjänsteman att taga prof af vört eller maldryck i bryggeriet,
 eller tillsätter jäst till vört af högre ekstrakthalt än fem procent, eller efter jästens tillsättande bereder vörten högre ekstrakthalt än fem procent,
 straffes, därest ej högre straff enligt allmän lag bör följa å brottet, med böter från och med tvåhundra till och med tvåtusen kronor eller fängelse från och med en månad till och med ett år; dock må, där omständigheterna äro synnerligen försvårande, dömas till straffarbete från och med två månader till och med två år.
 Den sakfällde gälde ock på sätt i 35 § sägs den skatt, han undandragit statsverket.

40 §.

Skulle någon under pågående lofgifven tillverkning i *skattefritt bryggeri*

öfverträda förbud i 27 § eller 28 § 2 mom.,
 eller underlåta att ordentligt föra bryggjournal,
 eller vägra kontrolltjänsteman eller den, hvilken äger anställa

undersökning om förbrytelse mot denna förordning, tillträde till rum eller byggnad, där undersökning må ske, eller tillgång till bryggjournalen, straffes med böter från och med femtio till och med femhundra kronor.

Öfverträdes 28 § 2 mom., skall olagligen upplagdt gods dömas förbrutet, äfven om tillverkaren ej är ägare däraf.

41 §.

Uraktlåter tillverkare att ställa sig till efterrättelse något af hvad i denna förordning eller gällande ordningsstadga föreskrifves eller de föreskrifter i fråga om tillverkares åliggande, chefen för kontroll- och justeringsbyrån eller vederbörande kontrolltjänsteman i enlighet med denna förordning eller ordningsstadgan meddelar, straffes han, där ej särskildt ansvar är bestämdt, med böter från och med tjugu till och med tvåhundra kronor.

42 §.

För förbrytelse, hvarom handlas i 35—41 §§, af tillverkares hustru, barn eller i hans arbete antagen person, ansvare tillverkaren, såsom vore förbrytelsen af honom själf begången, därest icke omständigheterna göra sannolikt, att förbrytelsen skett utan hans vetskap och vilja. Begagnar tillverkare ombud vid rörelsens utöfvande, ansvare dock ombudet jämte tillverkaren och lika med denne för sådan förbrytelse.

43 §.

Tillverkare, som åt kontrolltjänsteman, hvilken öfver hans bryggeri utöfvar tillsyn, såsom gifva något gifver eller erbjuder, böte från och med tjugu till och med tvåhundra kronor. Kontrolltjänsteman, som gifvan mottager, vare lika ansvar underkastad och miste därjämte befattningen.

44 §.

Den, som innehar eller innehaft befattning såsom kontrolltjänsteman, vare förbjudet att röja tillverkares yrkeshemlighet eller affärsförhållanden. Gör han detta och framgår ej af omständigheterna, att han

om den hemlighet eller de affärsförhållanden erhållit kännedom å tid, då han dylik befattning ej innehaft, straffes med böter från och med femtio till och med ettusen kronor. Sker det för att göra skada eller begagnar han sig af berörda yrkeshemlighet eller affärsförhållanden till egen eller annans fördel, då må till fängelse från och med en månad till och med två år dömas, där ej efter allmän lag högre straff följer.

Har i nu omförmälda hänseenden genom kontrolltjänstemans åtgöranden skada uppkommit, vare han ock skyldig den till fullo godtgöra.

45 §.

Allmän åklagare äfvensom polis- och kronobetjänt äger att anställa undersökning om förbrytelse mot denna förordning.

Den, som förrättar undersökning, bör för att tillgodonjuta det skydd, honom därvid lagligen tillkommer, vid förrättningen på sig synbart bära påbjudet tjänstetecken eller, innan förrättningen företages, uppvisa fullmakt eller förordnande. I orten boende eller känd krono- eller polisbetjänt vare likväl frikallad från skyldigheten att sålunda styrka sin behörighet.

Skulle undersökning anställas mellan klockan sju eftermiddagen och klockan sex förmiddagen, men förbrytelse ej upptäckas, böte förrättningsmannen från och med fem till och med femtio kronor, där han ej haft giltig anledning till undersökningen.

46 §.

Allmän åklagare äger att verkställa beslag.

Beslag skall göras i två vittnens närvaro. Innehafvare af hvad i beslag tages eller, i hans frånvaro, hans ombud på stället eller någon af hans husfolk skall tillsägas om beslaget.

47 §.

Allmän åklagare åligger att åtala förbrytelser mot denna förordning.

Finner kontrolltjänsteman öfverträdelse begången, som bör förordna till åtal, anmäla han det för allmän åklagare.

48 §.

Den, som under tid, då han är ställd under tilltal för förbrytelse mot denna förordning, ånyo begår sådan förbrytelse, skall, när han här-

till lagligen varder förvunnen, för hvarje gång stämning därför utfärdats och delgifvits, fällas till det straff, som för sådan förbrytelse är stadgad.

49 §.

Böter, som enligt denna förordning ådömas, skola, om tillgång till deras fulla gäldande brister, förvandlas enligt allmän strafflag.

50 §.

Då skatt jämte böter blifvit ådömd enligt denna förordning, må, där tillgång saknas till skatten eller någon del däraf, böterna ej kunna med penningar gäldas, utan skall den sakfällde i stället undergå motsvarande förvandlingsstraff.

51 §.

Böter, som enligt denna förordning ådömas, äfvensom värdet af redskap och gods, som ansetts förbrutna, tillfalla med en tredjedel kronan och med två tredjedelar åklagaren. Finnes särskild angifvare, tage han hälften af åklagarens andel. Sådan del tillkomme dock ej angifvare, då angifvelse skett af föräldrar mot barn, barn mot föräldrar, makar eller syskon mot hvarandra, annan skyldeman mot den, hos hvilken han njuter kost och underhåll, fosterbarn mot fosterföräldrar eller tjänare mot husbondefolk under den tid, de äro i tjänsten.

Kap. VI. Öfvergångsstadganden.

52 §.

Skulle vid bryggeri, som varit i gång inom tolf månader före denna förordnings utfärdande, en eller flera af ofvan stadgade kontrollföreskrifter icke kunna tillämpas, skall på Kungl. Maj:ts särskilda profning bero, huruvida det oaktadt tillverkning af maltdryck vid sådant bryggeri får äga rum samt hvilka kontrollåtgärder för sådant fall skola på tillverkarens bekostnad vidtagas.

53 §.

På Kungl. Maj:ts särskilda pröfning skall bero, huruvida och under hvilka villkor för bryggeri, som varit i gång inom tolf månader före denna förordnings utfärdande, skatt under de första fem tillverkningsåren må erläggas för mindre vikt malt än i 5 § sägs. Skulle skattepliktig tillverkning i bryggeriet ligga nere under helt tillverkningsår eller maltafverknigen under något tillverkningsår i medeltal uppgå till sjuttio kilogram för hvarje helgfritt dygn af den tid, under hvilken malkrossning där varit tillåten, vare denna § ej vidare å bryggeriet tillämplig.

Denna förordning träder i kraft den 1 oktober 1903; dock att tillsättning af öfverkontrollörer och kontrollörer skall för det tillverkningsår, som sagde dag tager sin början, därförut ske i enlighet med denna förordning, som jämväl före den 1 oktober 1903 må tillämpas beträffande anmälningar och tillståndsbevis för rörelse, som under nämnda tillverkningsår skall äga rum; skolande för bryggeri, som är åfsedt att under oktober månad 1903 vara i gång, anmälan göras minst trettio dagar, förr än i skattepliktigt bryggeri malkrossning och i skattefritt bryggeri vörtkokning må under nämnda månad taga sin början, samt, hvad angår skattepliktigt bryggeri, vara åtföljd af sådant intyg, som omnämnes i 13 § 1 mom.

Utdrag af protokollet öfver lagärenden, hållet uti Kungl. Maj:ts högsta domstol fredagen den 19 december 1902.

Andra rummet.

Närvarande:

Justitieråden: SKARIN,
NORBERG,
CLAËSON,
PETERSSON,
HELLSTRÖM,
GREFBERG,
QUENSEL.

Tillförordnade byråchefen för lagärenden, konstituerade revisionssekreteraren Petrén fortsatte och avslutade föredragningen af det i protokollet för den 10 innevarande december omförmälda, till högsta domstolens yttrande i vissa delar remitterade förslag till »förordning angående tillverkning och beskattning af maltdrycker»; varande förslaget bilagdt detta protokoll.

Högsta domstolen anförde:

»Då med ifrågavarande förslag afses att ställa under offentlig kontroll en näring, som för närvarande i stor omfattning utan sådan kontroll bedrifves, samt att, till främjande af statens skatteintresse, med hårda straff belägga äfven sådana handlingar, som hittills varit enligt både lag och moral tillåtna, torde det vara särskildt angeläget att förslaget i 5 kap. innefattade straffbestämmelser — den enda del af förslaget, som utgör föremål för högsta domstolens granskning — erhålla sådan tydlighet och bestämdhet, att osäkerhet ej må uppkomma, vare sig för näringsidkaren om de gränser, hvilkas öfverträdande för honom medför ansvar, eller för åklagare och domare om hvilka lagbud böra i hvarje förekommande fall åberopas och tillämpas. Straffbestämmelserna torde därjämte naturligen böra inrättas efter allmänna, i vår kriminallagstiftning antagna grunder och ej sättas hårdare än hvad förbrytelsens beskaffenhet skäligen må betinga, därvid särskildt hänsyn torde böra tagas därtill, att dessa straffbestämmelser afse handlingar, af hvilka åtskilliga allthitintills icke såsom brottsliga ansetts.

Efter granskning af förslaget 5 kap. finner högsta domstolen detsamma icke tillräckligt motsvara de fordringar, som i ofvan berörda hänseenden måste därpå ställas för att dess antagande till lag kan af högsta domstolen tillstyrkas; och vill högsta domstolen i sådant afseende hufvudsakligen erinra:

att med den affattning, 35 § erhållit, det kan ifrågasättas, att den, som drifver bryggerirörelse efter vederbörligt tillstånd enligt 13 eller 26 §, likväl är förfallen till ansvar och påföljd enligt förstnämnda §, i händelse han i något afseende icke därjämte, såsom i 1 § sägs, uppfyller hvad författningarne i allmänhet föreskrifva såsom villkor för rätt att utöfva näring;

att den tidpunkt, då erhållet tillstånd skall enligt 6, 13 eller 32 § anses hafva upphört att gälla, icke är bestämdt angifven och i vissa fall kan blifva föremål för tvist, hvadan och då föreskrift saknas därom, att Konungens befallningshafvande i berörda fall skall förklara tillståndsbeviset förfallet och därom underrätta tillverkaren, det kan inträffa, att denne blifver dömd till ansvar och påföljd för tillverkning, som han i god tro fortsatt på grund af tillståndsbevis, som sedermera befinnes ogillt;

att de i 35 § angifna grunder för skattens beräkning äro oklara och kunna leda till onödig och obillig stränghet;

att straff och påföljd enligt 35 § öfverhufvud taget synas obehöfligt hårda, särskildt då fråga är allenast om hembrygd;

att försäljning af maltdrycker, som tillverkats genom hembrygd för eget behof, i vissa fall kan komma att träffas jämväl af ansvar enligt förordningen den 24 oktober 1885 angående försäljning af vin och maltdrycker m. m., utan att den konkurrens mellan olika författningar, som sålunda föreligger, synes hafva blifvit beaktad;

att då 37 och 38 §§ innehålla straffbestämmelser för obehörigt förfarande vid tillverkning i skattepliktigt bryggeri samt 39 och 40 §§ meddela sådana, ehuru något lindrigare bestämmelser för obehörigt förfarande vid skattefritt bryggeri, nödigt är noga skilja emellan de bryggerier, som äro att hänföra till ena eller andra slaget, men att såsom 3 §, hvilken innehåller definitioner i detta afseende, är affattad, man föranledes till den tolkning, att ett ensamt för svagdricka afsedt och endast såsom sådant tillåtet bryggeri bör, om blott någon gång under tillverkningsåret brygd skett med en stamvört af mer än 5 % extrakthalt, vara att betrakta såsom skattepliktigt bryggeri och förty underkastadt de i 37 och 38 §§ meddelade svårare straffbestämmelserna; hvilket väl ej kan eller bör vara meningen;

att 37 § bör afse allenast det fall, att någon vidtager där angifna

eller liknande åtgärder i afsikt att undandraga statsverket skatt, hvar-
emot samma åtgärder, i händelse de företagas i annat syfte, böra hem-
falla under allmänna strafflagen eller annat lagrum, som kan vara därå
tillämpligt;

att bestämmelsen i 37, 39 och 44 §§ därom, att straffsatserna
skola komma till tillämpning allenast i händelse ej högre straff enligt
allmän lag bör följa å brottet, synes, med afseende å förslaget straff-
sats, obehöflig och för öfrigt mindre lämplig, då här ifrågavarande
förbrytelser icke böra bestraffas enligt än en än en annan lag;

att för tillämpning af 38 § bör under alla förhållanden förutsättas,
att där afsedda åtgärder vidtagas utan svikligt syfte;

att närmare bestämmelser krävas om beskaffenheten af den stämp-
ling, som skall verkställas å kärl, därå svagdricka utlämnas;

att straff enligt 39 § ej bör ifrågakomma, med mindre där
angifna åtgärder finnas vara vidtagna i afsikt att tillverka annan malt-
dryck än tillståndsbeviset afser, men att äfven andra än de i § om-
förmälda, i sådant syfte vidtagna åtgärder böra vara underkastade ansvar;

att förbrytelse, hvarom i 39 § är fråga, ej bör beläggas med så
hårdt straff som straffarbete;

att den i första satsen af samma § angifna åtgärd att vägra
vederbörande kontrolltjänsteman taga prof af vört eller maldryck i
bryggeriet är närmast jämförlig med sådana förseelser, som afses i
40 §, hälst i sistnämnda § upptages den åtminstone lika straffvärda
åtgärden att vägra dylik tjänsteman tillträde till bryggerilokalerna;

att ehuru 29 § ej gifver anledning därtill, att bryggjournalen skall
vara tillgänglig för annan än kontrolltjänsteman, 40 § likväl stadgar
ansvar för vägran att lämna undersökningsförrättare tillgång till samma
journal, under det att motsvarande ansvarsbestämmelse icke ansetts
nödig i 38 §;

att straffminimum i 40 och 41 §§ med hänsyn till arten af däri
omförmälda förseelser synas vara alltför högt tilltaget; dock att, då
ordningsstadgans föreskrifter ej äro bekanta, något uttalande om den i
41 § intagna straffsatsens lämplighet för öfverträdelser af nämnda stadga
ej kan göras;

att det synes betänkligt att åt annan polis- och kronobetjänt än
den, som jämväl äger åtalsrätt och rätt att verkställa beslag, inrymma
befogenhet att efter eget skön verkställa undersökning, som i 45 §
afses, och att dylik undersökning bör försiggå i närvaro af vittnen;

att stadgandet angående rätt att verkställa beslag synes böra
fullständigast med angifvande af de fall, i hvilka beslag må ske;

och att föreskriften i 48 § är missledande, då fråga är om förbrytelser af olika art, och synes öfverflödigt, då fråga är om fortsättning af samma förbrytelse, enär i sistnämnda fall strafflatituden lämnar tillfälle att fästa behörigt afseende därå att förbrytelsen fortsatts».

Justitierådet *Quensel* ville därjämte för sin del påpeka, dels att det innebure en motsägelse att, såsom i 36 § skett, omnämna en tillverkning för eget behof, därvid åsyftats varans försäljning, dels ock att för viss förseelse af kontrolltjänsteman stadgats, jämte böter, den påföljd, att kontrolltjänstemannen skulle mista befattningen, men att för annan svårare förbrytelse sistnämnda påföljd ej funnes utsatt.

Justitierådet *Petersson* ansåg sig böra beträffande 42 § i förslaget erinra, att densamma stode i strid mot de allmänna bevisreglerna i brottmål. Redan det att i vissa fall straffet för en förbrytelse skulle träffa icke gerningsmannen utan annan, som antoges hafva haft fördel af brottet, innefattade en allvarlig afvikelse från grunderna för kriminallagstiftningen; men om än en dylik afvikelse i fråga om förbrytelser af nu ifrågavarande art finge anses nödig, torde den dock icke kunna med fog sträckas längre, än att straffskyldigheten gjordes beroende därpå, att den, som skulle straffas, haft kunskap om gerningsmannens förehafvande, men underlåtit att afstyra detsamma. Att gå än vidare och omkasta bevisskyldigheten, så att näringsidkaren presumerades vara medveten om förbrytelsen och för att undgå ansvar måste förebbringa omständigheter, som gjorde sannolikt, att brottet skett utan hans vetskap och vilja, syntes betänkligt och lämnade så liten säkerhet mot ett materiellt orättvist domslut, att domstolarne i många fall måste tveka att tillämpa ett dylikt lagbud, helst om frågan gällde urbota straff af den stränghet, som här stadgades. Att liknande bestämmelse inkommit i ett par gällande förordningar syntes ingalunda innefatta giltigt skäl att fortgå i denna riktning, utan borde förebilden till ifrågavarande bestämmelse sökas i de stadganden, som för liknande fall gafves i förordningarne angående försäljning af brännvin och angående försäljning af vin och maldrycker.

Justitieråden *Skarin*, *Norberg*, *Hellström* och *Quensel* instämde i detta justitierådet *Peterssons* yttrande.

Ex protocollo:
Erik Ölander.

*Utdrag af protokollet öfver finansärenden, hållet inför Hans
Kungl. Höghet Kronprinsen Regenten i statsrådet å
Stockholms slott den 30 januari 1903.*

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern **BOSTRÖM**,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena **LAGERHEIM**,
Statsråden: **CRUSEBJÖRN**,
ODELBERG,
HUSBERG,
PALANDER,
WESTRING,
RAMSTEDT,
BERGER,
MEYER och
VON FRIESEN.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Meyer anförde härefter:
Bland nya inkomstkällor, som måste anlitas för att tillföra statsverket ökade inkomster, är äfven beskattning å tillverkningen af malt-drycker. Frågan om införande af skatt på maltdrycker har också sedan ganska lång tid tillbaka varit föremål för utredning. Sålunda uppdrog Kungl. Maj:t den 11 februari 1881 åt den för öfverseende af gällande brännvinslagstiftning år 1877 tillsatta kommitté att utarbeta förslag till beskattning af maltdrycker, hvilket förslag af kommittén afgafs den 30 juni förstnämnda år. År 1891 uppdrog Kungl. Maj:t åt en ny kommitté att, efter granskning af 1881 års kommittéförslag och med hänsyn till därefter vunnen erfarenhet vid tillämpningen af maltdrycksbeskattningen i främmande länder, inkomma med för-

slag i ämnet. Sedan kommittén den 11 december 1891 afgifvit sitt betänkande samt finansdepartementets kontroll- och justeringsbyrå den 8 oktober 1892 afgifvit infordradt utlåtande i fråga om lämpligaste sättet för bestämmandet af en gräns emellan svagdricka, å ena, samt starkare maltdrycker, å andra sidan, förordnade Kungl. Maj:t, att 1891 års kommitté, förstärkt med två ledamöter, skulle dels taga under förnyad ompröfning den i kommitténs förenämnda den 11 december 1891 afgifna betänkande omhandlade frågan om drickats undantagande från beskattning, dels ock afgifva förslag till sådana ändringar uti och tillägg till de af kommittén utarbetade författningsförslag, som kunde erfordras för beredande af skattefrihet för dricka; och afgaf till följd af detta uppdrag kommittén den 26 november 1892 nytt förslag till beskattning af maltdrycker. Därjämte har Svenska bryggareföreningen, med anledning af ett inom finansdepartementet med ledning af 1892 års kommittébetänkande utarbetadt nytt förslag, år 1894 med underdånig skrifvelse öfverlämnat förslag till förordning om beskattning af maltdrycker med progressiva skatteklasser.

Slutligen har Kungl. Maj:t den 4 april 1902 — sedan dåvarande chefen för finansdepartementet, med erinran att den dittills föreslagna beskattningen å tillverkningen af maltdrycker vore en räämnesbeskattning, vidare anført, att särskildt ur synpunkten af den betydelse, skatten vid sidan af dess syfte att bereda staten inkomst ansetts kunna äga för nykterhetens främjande, företråde förmenats böra tillkomma en på den färdiga varan lagd skatt, att en sådan ölskatt införts i Danmark genom en lag af den 1 april 1891, att om denna lags verkningar förvärfvats en vid afgifvandet af föregående kommittébetänkanden icke förefintlig erfarenhet samt att skattens tillämpning i Danmark uppgifvits hafva utfallit på ett tillfredsställande sätt — uppdragit åt särskilda kommitterade att taga frågan om lämpligaste sättet för anordnande af en maltdrycksbeskattning under förnyadt öfvervägande, med iakttagande däraf att billiga, alkoholsvaga maltdrycker fritoges från beskattningen, samt att afgifva det förslag till författning i ämnet, hvartill utredningen kunde föranleda.

Denna kommitté afgaf den 15 oktober 1902 underdånigt betänkande jämte förslag i ämnet. I kommitténs betänkande finnes intagen en kortfattad redogörelse för de förut utarbetade förslagen till beskattning af maltdrycker, hvarför jag nu ansett mig endast behöfva antyda dem.

I det år 1891 afgifna kommittébetänkandet angående beskattning af maltdrycker har frågan om själfva förfaringssättet vid tillverkning af maltdrycker äfvensom de olika system, som blifvit tillämpade vid beskatt-

ning af samma drycker, utförligt afhandlats, hvarför jag tillåter mig att i denna del af ämnet hänvisa till hvad berörda kommittébetänkande därom innehåller. Af samma kommittébetänkande äfvensom af det betänkande, som afgifvits af 1902 års kommitté, synes tydligen framgå, att vid valet af beskattningssystem man endast har att hålla sig till dem, som afse antingen skatt på den fullt färdiga varan eller ock skatt på det använda maltet. Förstnämnda skatteform, *produktskatten*, kan åter anordnas på olika sätt. Sålunda kan man låta skatten utgå antingen såsom i Amerika med samma belopp för volymsenheten, det är hektolitern, af den färdiga drycken utan afseende på dennas olika beskaffenhet eller värde eller också med belopp per hektoliter, stigande med dryckens alkoholhalt, vare sig proportionellt med nämnda halt eller i än starkare progression, hvilken form, *maltdryckernas alkoholbeskattning*, föreslagits i Norge, men ännu icke någonstädes tillämpats. Vidare kan skatten anordnas så, att vissa drycker med låg alkoholhalt fritagas från beskattning och alla öfriga beskattas med samma belopp per hektoliter — denna skatteform användes i Danmark — och slutligen kan man anordna skatten på sistnämnda sätt, men med den modifikation, att de drycker, som underkastas beskattning, delas i grupper med olika skattesatser per hektoliter. På sistnämnda system är ett vid 1902 års kommittébetänkande såsom bilaga fogadt utkast till förordning angående tillverkning och beskattning af maltdrycker grundadt.

Till en början torde det då få anses uppenbart, att det amerikanska systemet, enligt hvilket alla maltdrycker beskattas lika utan afseende å vare sig deras olika värde eller deras olika alkoholhalt, icke kan komma till användning i Sverige. Beträffande öfriga produktskattesystem, hvilka utförligt granskats af de kommittéer, som haft att syssla med frågan om maltdrycksbeskattningen, har det, som afser maltdryckernas beskattning efter *alkoholhalten*, vunnit många anhängare och förespråkare, särskildt inom speciellt nykterhetsvänliga kretsar. Samtliga bemälda kommittéer hafva emellertid afstyrkt hvarje försök att tillämpa detta system, och då de skäl härför, som af 1902 års kommitté åberopats, synas mig tydligen ådagalägga, huru svårt att icke säga omöjligt det skulle blifva att praktiskt tillämpa detsamma, anser jag mig här böra anföra, hvad i detta ämne yttrats i kommitténs betänkande, i synnerhet som kommitténs samtliga medlemmar i denna punkt varit ense. Det heter där:

»Kommitterade hafva också enhälligt funnit sig förhindrade att söka utarbета något lagförslag, grundadt på en ren alkoholbeskattning af maltdryckerna, och få kommitterade här meddela några af de skäl,

hvarför kommitterade funnit nämnda beskattningssätt icke kunna förordas.

Den likhet, det föreslagna förfaringssättet vid maltdryckernas beskattning skulle äga med nu gällande sätt för spritbeskattningen, är i grunden blott skenbar. Mellan sprit- och maltdryckstillverkningen råder nämligen den väsentliga skillnad, att under det den vid brännerierna frambragta spriten är en destillationsprodukt, som från det ögonblick, den afskiljes från mäsken och sålunda blir en såsom sprit användbar vara, kan genom själfva redskapen göras för tillverkaren helt och hållet oåtkomlig, ända tills den blifvit uppmätt och profvad, måste däremot maltdrycken under hela tillverkningsproceduren vara fritt tillgänglig för bryggeripersonalen och således jämväl vara utsatt för de möjliga åtgärder, genom hvilka dess sammansättning i afseende å extrakt- och alkoholhalt må kunna undergå ändring. Lätt inses, i hvilken grad kontrollen härigenom försvåras. Hur stor vikt man än vill tillägga de fabriksböcker, tillverkaren ålägges föra, måste dock bestämmandet af det tal, efter hvilket skatten bör beräknas, ske under kontroll. Skall beskattningen ske direkt efter alkoholhalten, varder detta bestämmande af två slag. Äfven om ekstrakthalten ej medtages såsom beskattningsgrund utan endast alkoholhalten, måste skattebestämningen grunda sig på tvenne kontrollundersökningar, bestämmandet af myckenheten och bestämmandet af alkoholhalten, och dessa två kontrollåtgärder kunna icke ske vid samma period af ölets utveckling. Alkoholbildningen fortgår nämligen alltjämt samtidigt med att ölet, innan det tappats, undergår minskning till volymen. Alkoholhalten bör således bestämmas vid själfva den slutliga aftappningen, men då svårighet möter att rätt fastställa rymden af lagerfaten, som undergå förändring i sådant afseende, måste uppmätningen företagas en eller annan månad tidigare vid öfverförandet från jäskaren till lagerfaten. Med anledning häraf torde finnas nödigt att medgifva en större eller mindre rabatt för den volymförminskning, som kan äga rum i lagerkällaren alltefter olika lagringstid. Kontrollörens befattning blir således mycket omfattande och besvärlig. Härtill kommer, att de båda instrument, som i stort kunna användas för alkoholhaltens bestämmande, nämligen ebullioskopet och Tornöes spektrometer, fordra försiktighet och vana, så att en viss teknisk utbildning måste förutsättas hos kontrollören, hvilken således såväl på denna grund som i följd af den tid, han behöfver använda inom bryggeriet, måste aflönas ej för knappt och sannolikt icke skulle kunna åtnöjas med mindre än 8 till 10 kronor om dagen. När nu därjämte erfordras en eller två kontrollörer vid hvarje bryggeri och åtskilliga

biträden med lägre aflöning, kommer kostnaden för denna kontroll att uppgå till ett så afsevärdt belopp, att kommitterade, oaktadt sina sympatier för den rena alkoholbeskattningen såsom ur skattesynpunkt fullt rättvis samt med afseende å nykterhetens främjande synnerligen fördelaktig, ej vågat framlägga ett på denna princip grundadt förslag, då syftet med maltdrycksbeskattningen måste vara att äfven genom en måttlig skatt bereda statskassan en nämnvärd inkomst.»

För den i Danmark tillämpade formen af produktbeskattning lämnas i 1902 års kommittébetänkande en utförlig redogörelse, hvarjämte den i Danmark nu gällande Lov om en Ølskat m. m. intagits såsom bilaga till betänkandet. Lagens hufvudpunkter äro följande: Allt för afsalu tillverkadt öl, som, när det utlämnas från bryggeriet, håller 2 $\frac{1}{4}$ viktprocent (motsvarande 2 $\frac{1}{2}$ % volymprocent) alkohol eller därutöfver, är skattepliktigt. Tillverkning af öl, som håller mera än 6 viktprocent alkohol, är förbjuden och intet öl får föras från bryggeriet, förr än det kan anses vara fullt färdigt för konsumtion. Skattepliktigt och skattefritt öl får samtidigt bryggas vid samma bryggeri. Så snart tillverkningen börjar, skall tillverkaren i en honom af kontrollmyndigheten tillhandahållen bok, den s. k. »driftsbogen», göra vissa föreskrifna anteckningar angående hvarje brygd, bland annat beträffande antalet tunnor tillverkadt öl. I en annan bok, »salgsbogen», har tillverkaren att dagligen införa de kvantiteter öl, vare sig skattepliktigt eller skattefritt, som utlämnas från bryggeriet. Båda de nu nämnda böckerna, skola å tider, som af kontrollmyndigheten bestämmas, insändas till densamma och i öfrigt när som helst vara för kontrolltjänstemännen tillgängliga. Skattens belopp bestämmas efter salgsbogens uppgifter och inbetalas för hvarje månad inom den 10 dagen i därpåföljande månad. Kontrollen, som består i granskning af tillverkarens nyssnämnda och öfriga handelsböcker, samt undersökning af de tillverkade maltdryckerna med afseende å deras alkoholhalt, utöfvas af några hos den centrala kontrollmyndigheten anställde tjänstemän dels å nämnda myndighets ämbetslokal dels ock vid besök på bryggerierna ett fåtal gånger om året. I öfrigt söker lagen afskräcka från underslef genom stränga straffbestämmelser.

Mot den danska ölskattelagen har anmärkts hufvudsakligen, dels att den låter alla skattepliktiga maltdrycker drabbas af samma skatt, dels ock att kontrollen öfver såväl de skattefria dryckernas alkoholhalt som riktigheten af tillverkarnes uppgifter om tillverkningsbeloppet är väl svag. Efter sorgfällig ompröfning, huruvida det vore möjligt att med den danska ölskattelagen till föredöme åstadkomma en för svenska

förhållanden lämpad ölskattelag, hafva 1902 års kommitterade utarbetat förenämnda utkast till förordning angående tillverkning och beskattning af maldrycker, därvid kommitterade sökt undvika de anmärkningar, till hvilka den danska ölskattelagen, såsom förut nämnts, gifvit anledning. Sedan bemålde kommitterade erinrat, att de inom landet befintliga nykterhetsföreningarna och sällskapen med stor enhällighet uttalat sig för att såsom alkoholsvag maldryck borde anses en sådan, hvars alkoholhalt ej öfverstiger två volymprocent, samt att kommitterade med anledning häraf vid utkastets utarbetande enat sig om att såsom högsta gräns för de alkoholsvaga maldryckerna i detsamma föreslå nyssnämnda procenttal, anförde kommitterade, att alla maldrycker, hvilkas alkoholhalt icke kunde öfverstiga två volymprocent, således skulle, enligt utkastet, räknas till de alkoholsvaga och blifva skattefria. Sådana alkoholsvaga drycker vore emellertid af två, med afseende å sitt förhållande till den antagna alkoholgränsen skillda slag, nämligen dels sådana, som vore bryggda af en så maltsvag vört, att deras alkoholhalt, huru långt förjäsningen än fortginge, aldrig kunde öfverstiga två volymprocent, till hvilken grupp största delen af det i Sverige bryggda svagdrickat vore att hänföra, dels ock sådana, som vore bryggda af starkare vört och hvilka således, om förjäsningen finge ostördt fortgå, kunde få högre alkoholhalt. För att sistnämnda slags drycker skulle blifva skattefria, måste därför vid deras tillverkning jäsningen på något sätt afbrytas. Den extrakthalt hos vörten, som vid vanlig förjäsning gäfvade högst två volymprocent alkohol hos drycken, vore fem procent, hvilken således utgjorde gränsen mellan de båda slagen af skattefria maldrycker. Då kommitterade ej närmare angifvit, på hvilka olika sätt en tillverkare kunde afbryta jäsningen af en extraktrikare maldryck för att göra den skattefri, hade detta berott, icke därpå att kommitterade, som visserligen förutsatt, att bruket af s. k. antiseptiska medel ej skulle tillåtas, kände annan för närvarande använd metod än s. k. pasteurisering, utan därpå att kommitterade velat lämna öppet för maldryckstillverkarna att, om några hittills okända metoder för jäsningens afbrytande skulle uppfinnas, begagna sig därpå för ifrågavarande ändamål.

Beträffande den redan omnämnda anmärkningen mot den danska ölskattelagen, att den låter alla skattepliktiga maldrycker drabbas af samma skatt, yttra kommitterade vidare: Detta innebure emellertid icke i Danmark någon nämnvärd oegentlighet, emedan, med undantag för den jämförelsevis obetydliga tillverkningen af porter, samtliga skattepliktiga ölsorter i Danmark vore bryggda af ungefär lika stark vört. I Sverige skulle det däremot vara synnerligen olämpligt att belägga

alla skattepliktiga maltdrycker med lika hög skatt, emedan i så fall de billigare och mindre värdefulla drickssorterna, såsom iskällardricka o. d., skulle beskattas och följaktligen fördyras med samma belopp som de dyrare och värdefullare ölsorterna och portern, samt detta förhållande skulle bidra till att minska förbrukningen af nämnda drickssorter. Den lika beskattningen blefve sålunda i och för sig orättvis och skulle icke främja nykterhetsarbetet. För att undvika dessa olägenheter med det danska beskattningssystemet hade kommitterade i utkastet sökt indela de skattepliktiga maltdryckerna i flera klasser, hvilket med iakttagande af de nu förefintliga faktiska förhållandena ock kunnat ske. Vissa på kommitténs föranstaltande verkställda analyser af maltdrycker utvisade nämligen tre tydligen åtskilda grupper skattepliktiga maltdrycker: 1) de underjätta drickssorterna, buteljdrickorna, som inbryggdes på en stamvört af mellan sju och nio procents extrakthalt, 2) ölsorterna, lager-, pilsneröl m. fl., som inbryggdes på en stamvört af mellan tolf och fjorton procents extrakthalt, samt 3) porter och några få sorter s. k. extra öl, som inbryggdes på en stamvört med mera än femton procents extrakthalt. Kommitterade hade därför ansett sig hafva giltiga skäl att sätta gränserna för de föreslagna tre skatteklasserna vid tio och femton procents extrakthalt hos vörten.

Det torde böra uppmärksammas, att, såsom af det anförda framgår, kommitterade vid bestämmandet i utkastet af gränsen mellan alkoholsvaga och alkoholstarka maltdrycker öfvergifvit den rena alkoholgränsen och i stället, sedan de först enat sig om den högsta alkoholhalt en maltdryck finge hafva för att kunna anses såsom alkoholsvag, öfvergått till en extraktgräns, så bestämd, att de drycker, som inbryggts af en vört med högst 5 procents extrakthalt, skulle utan vidare anses såsom alkoholsvaga, men de, som inbryggts af starkare vört, endast såframt jäsningsen, innan alkoholhalten öfverstigit 2 procent, genom så kallad pasteurisering afbrutits.

Att fullständigt redogöra för kommitterades berörda utkast torde icke vara behöfligt. Såsom förut nämnts finnes det bilagdt kommitterades betänkande. Däremot anser jag mig här böra erinra om, huru kommitterade tänkt sig kontrollen öfver bryggerierna enligt utkastet böra anordnas. De anför, att med det system för beskattning af maltdrycker, som låge till grund för utkastets bestämmelser och som i hög grad hvilade på ett fullt förtroende till bryggarens egna uppgifter, syntes icke lämpligen vara förenligt, att staten för att kontrollera, det skatt i behörig ordning utgjordes, anställde kontrollörer för att fullständigt öfvervaka bryggerirörelsens alla olika delar, så att därvid

underslef icke kunde begås. Ej heller läte det tänka sig att vid tillämpningen af ett sådant system genom kontrollör utöfva ständig tillsyn öfver att inga maltdrycker i strid mot lagen utlämnades från bryggeri. En kontroll, anordnad på något af dessa båda sätt, skulle föranleda, att vid de flesta bryggerier måste anställas två eller flera kontrollörer, och därigenom medföra så betydande kostnader, att de inkomster, som staten af skatten kunde påräkna, i anmärkningsvärd grad förminskades. Behandlingen af de utaf kommitterade omförmälda förslag att i Norge införa en alkoholbeskattning visade också, att man där funnit det betinga alltför stora afbränningar att införa en ständig kontrolltillsyn öfver maltdryckers utlämnande från bryggerierna.

Den kontroll öfver uppfyllandet af lagens föreskrifter, som föreslagits i utkastet, har därför af kommitterade funnits, i likhet med hvad som gäller i Danmark, böra grundas dels på tillverkarnes *allmänna* bokföringsskyldighet, dels på en tillverkarnes ålagd *särskild* bokföringsskyldighet, dels på en såvidt möjligt verksam *granskning* af bokföringens riktiga verkställande samt slutligen och företrädesvis på en vid olika, för tillverkaren på förhand icke kända tillfällen företagen *undersökning* af såväl under arbete befintlig vörts extrakthalt före jästens tillsättande, som de färdiga maltdryckernas alkohol- och extrakthalt.

I skattepliktigt bryggeri skulle den tillverkaren åliggande *särskilda* bokföringen utföras sålunda, att på tillverkarens ansvar och med användande af fastställda blanketter, i enlighet med ordningsstadgans föreskrifter, skulle dels föras bryggerijournal och försäljningsbok, dels ock vid tillverkningsårets slut upprättas särskild årsredogörelse.

Själftva kontrollpersonalen skulle enligt utkastet utgöras dels af kontrollörer, som skulle hafva hufvudsakliga tillsynen å lagens efterlefnad och af flere skäl ansetts böra vara fast anställda tjänstemän vid kontroll- och justeringsbyrån, dels ock, hvad särskildt de skattefria bryggerierna anginge, af tillsyningsmän, som skulle hafva att hvar och en vid sitt bryggeri medelst areometer undersöka vörtens extrakthalt samt att taga och till kontroll- och justeringsbyrån insända prof af därstädes tillverkade, färdiga maltdrycker.

Kontrollörerna skulle under tjänstgöringen vid kontroll- och justeringsbyrån biträda vid granskningen af de skattepliktiga bryggeriernas journaler och årsredogörelser samt vid undersökning af insända prof å maltdrycker. Deras inspektionsresor skulle anordnas så, att, sedan inkomna årsredogörelser under hösten granskats, kontrollörerna i två angränsande distrikt i november och december månader tillsammans företoge resor till alla skattepliktiga bryggerier inom distrikten och därvid ytterligare

granskade det gångna årets böcker och årsredogörelsen med tillhjälp af bryggeriernas allmänna handelsböcker. Olika brygder och färdiga malt-drycker skulle undersökas i afseende å extrakt- och alkoholhalt, om sådant kunde ske på stället; i annat fall skulle prof tagas, som insändes till kontroll- och justeringsbyråns laboratorium. I den mån tiden medgafve, skulle äfven skattefria bryggerier besökas, därvid bryggarnes åtgärder i afseende å bryggjournalens förande granskades. Äfven i sådana bryggerier skulle maltdryckerna undersökas eller prof däraf uttagas för insändande till byrån, allt i enlighet med de bestämmelser, som därom förekomme i utkastet. Till denna resa, därvid kontrollörerna ansåges böra fara två och två, för vinnande af lättnad vid böckers kollationering m. m., antogs komma att åtgå en tid af minst 6 veckor. Under öfriga delen af tillverkningsåret syntes kontrollörerna böra åläggas att företaga ytterligare tre rundresor hvar och en inom sitt distrikt. Vid dessa tre senare resor, hvardera tagande ungefär en månads tid i anspråk, skulle kontrollörerna hvarje gång besöka alla skattepliktiga bryggerier inom distriktet och därstädes undersöka, att bryggjournal och försäljningsbok fördes riktigt i öfverensstämmelse med verkliga förhållandena inom bryggeriet och de allmänna handelsböckerna. Af de skattefria bryggerierna skulle en del besökas vid hvarje resa, så att kontrollören komme att besöka hvarje sådant bryggeri minst två gånger om året. Vid alla bryggerier, som besöktes, skulle under alla resorna verkställas undersökning af maltdrycker eller uttagas prof däraf, på sätt förut vore nämndt. Slutligen kunde äfven på obestämda tider af året behöfva företagas tillfälliga resor, hvilkas betydelse för kontrollen naturligen blefve synnerligen afsevärd.

Kommitterade hafva emellertid af åtskilliga skäl, hufvudsakligen grundade på skatteteknisk hänsyn, funnit sig förhindrade att framlägga det omförmälda utkastet såsom sitt förslag.

Med anledning däraf att det skattesystem, som låge till grund för såväl den danska skattelagen som utkastet, karaktäriserades i främsta rummet däraf, att själfva skatteberäkningen skulle grunda sig på tillverkarens egna uppgifter, erinra kommitterade därom, att vid fråga om införandet af själfdeklaration såsom norm för beräkning af inkomstskatt däremot framstälts åtskilliga, såsom det ville synas, ganska välgrundade betänkligheter därom, att kontrollen öfver riktigheten af de skattskyldiges uppgifter för taxeringen aldrig skulle kunna göras fullt effektiv. Dessa betänkligheter blefve i flera afseenden mera påfallande, om fråga uppkomme att införa omförmälda princip såsom grund för beräkningen af en skatt sådan som den tilltänkta maltdrycksbeskatt-

ningen. En olikhet låge nämligen redan däri, att, medan en inkomstskatt utginge i några få procent af den inkomst, som skulle uppgifvas till beskattning, maltdrycksbeskattningen — åtminstone enligt hvad i utkastet förutsattes — skulle för den skattskyldige tillverkaren medföra förpliktelse att erlægga en skatt, motsvarande ända till tjugufem procent af varornas tillverkningsvärde. Då härtill komme, att i ett flertal bryggerier tillverkningen hade nått en storartad omfattning, vore det tydligt, att en bedräglig uppgift ifråga om inkomsttaxeringen aldrig kunde för den enskilde medföra samma utsikt till ekonomisk fördel, som ett af en maltdryckstillverkare begånget svek vid uppgifvande af hans tillverknings storlek för honom. Det funnes dessutom ytterligare anledningar, hvarför frestelsen för en tillverkare att lämna falska uppgifter kunde visa sig öfverväldigande. Under tider af häftig och ihärdig konkurrens inom en industri finge man nämligen icke förvåna sig, om mer än en, särskildt bland de mindre näringsidkarne, lockades att stärka eller rent af rädda sin ekonomiska ställning genom oriktiga uppgifter till beskattningen. Det betänkliga i saken minskades icke däraf, att hos allmänheten kunde spåras en betydande skillnad i uppfattningen af det orätta i att bedraga en enskild man och att undanhålla staten hvad densamma lagligen tillkomme.

Kommitterade erinra vidare, att i äldre tider, då accis här i landet utgick på maltdryckstillverkningen, tillverkarnes uppgifter lades till grund för skatteberäkningen, men att ständigt klagomål om underslef uppstodo, äfvensom därom att i Finland, där deklarationssystemet under åren 1865—1882 tillämpades vid maltdrycksbeskattningen, systemet sistnämnda år måste öfvergifvas, enär allt för stora underslef begingos.

Beträffande de vitsord rörande systemets framgångsrika tillämpning i Danmark, som vid flera tillfällen åberopats, förklara kommitterade, att de icke känt sig däraf öfvertygade om systemets tillämplighet i Sverige, och det särskildt därför, att kommitterade trott sig finna, att i vårt land en allmän sträfvan gjorde sig gällande att i skattelagstiftningen bygga, icke allenast på de personers moralitet, som skulle drabbas af en skatt, eller därpå att lagens kontrollföreskrifter skulle bidra till upptäckande af brott, utan fastner därpå, att lagen vore sådan, att den förebyggde brott. Att så vore förhållandet syntes framgå däraf, att hos oss väl aldrig kunde ifrågasättas, att tull eller brännvinstillverknings- eller hvitbetssockertillverknings-skatt skulle utgå endast med ledning af vederbörande köpmäns eller tillverkares handelsböcker samt deras därå grundade deklaraionsuppgifter.

Kommitterade anföra vidare, att af skäl, som redan förut fram-

hållits, hade det ej varit tanke på att föreslå anställandet vid bryggerierna af kontrollörer, som skulle ständigt öfvervaka hela tillverkningen och försäljningen. Det hade nämligen afsetts, att — med undantag däraf att särskilda tillsyningsmän skulle tillsättas vid alla skattefria bryggerier och för vissa ändamål — kontrollen vid bryggerierna skulle utöfvas af kontrollörer, som endast en eller annan gång skulle besöka desamma. Antalet dylika besök utgjorde i Danmark i regel tre om året och skulle besökens antal i Sverige, om kontrollörernas antal, såsom i utkastet förutsatts, bestämdes till 16, ej kunna blifva synnerligen större. Genom att, såsom jämväl ifrågasatts, anställa ett större antal kontrollörer kunde besökens antal visserligen ökas hur mycket som helst, men kommitterades flertal hade ansett, att en dylik anordning icke skulle i någon väsentlig mån stärka kontrollens effektivitet. Beträffande särskildt tillsynen därå, att tillverkarna vid skattepliktiga bryggerier lämnade riktiga uppgifter om sin tillverknings storlek, så skulle denna uteslutande grunda sig på en granskning af tillverkarnes bokföring. Kännedomen om hvilka svårigheter, som förelåge vid åstadkommande af en revision af en större affärs böcker, och huru ofta den noggrannaste granskning kunde vilseledas, hade föranlett kommitterade att antaga, att den i utkastet förutsatta granskningen af tillverkarnes böcker aldrig kunde blifva fullt effektiv. Det torde väl vara sant, att faran för falsk bokföring ställde sig något olika vid olika bryggerier. Å ena sidan stode nämligen de stora bryggerierna med sin stora personal för bokföring m. m., hvilken i viss mån kunde utgöra hinder för bedrägeriers utförande i stor skala. Å den andra sidan funnes däremot en stor del mindre eller medelstora bryggerier, där tillverkaren ensam eller med något enda biträde skötte bokföringen. I dessa senare vore förfalskning af böckerna naturligen lättare att verkställa. Att sådan förfalskning dock kunde ske äfven i de stora affärerna, vore dock otvifvelaktigt, hvilket ju framginge af i det enskilda affärslifvet ej sällan förekommande fall.

Efter att hafva anmärkt, att indelningen af de skattepliktiga dryckerna i tre skatteklasser ytterligare försvårade kontrollörernas arbete med granskning af böckerna, yttra kommitterade i fråga om kontrollen därå, att den fastställda alkoholgränsen mellan skattepliktiga drycker uppehålls, att de ansett äfven densamma vara otillfredsställande. Visserligen hade kommitterade till skärpande af denna kontroll i utkastet, utöfver hvad danska lagen innehölle, intagit bestämmelsen, att särskilda invid bryggerierna bosatta tillsyningsmän skulle tillsättas, som hade att i bryggerierna undersöka vörtens styrka och uttaga prof å färdiga malt-drycker. Vid sådana skattefria bryggerier, som allenast tillverkade svag-

dricka, innebure ju tillsyningsmannens undersökning af vörten en viss garanti för att tillverkaren ej bryggde svagdrickat för starkt. Men bryggdes vid dessa bryggerier utom svagdricka andra skattefria, maltstarkare drycker, torde hvarken tillsyningsmännen eller kontrollörerna, då de tillfälligtvis besökte bryggerierna, kunna kontrollera, att tillverkaren underkastade dryckerna sådan särskild behandling, att de ej öfverskrede alkoholgränsen. Slutligen hade kommitterade funnit uppenbart, att kontrollen öfver alkoholgränsens iakttagande vid de skattepliktiga bryggerierna saknade hvarje spår till effektivitet, om den skulle utföras af kringresande kontrollörer. Om än kontrollörerna gjorde huru täta besök vid bryggerierna som helst och därvid undersökte de skattefria maltdryckerna, kunde ju tillverkaren alltid, så snart kontrollören lämnat bryggeriet och innan maltdryckerna därifrån försåls, genom en tillsats af skattepliktig maltdryck »förbättra» sin skattefria vara, så att den öfversteg alkoholgränsen.

Den i Sverige önskade och i utkastet föreslagna alkoholgränsen skulle ock — mer än hvad fallet kunde vara i Danmark — i och för sig stärka denna frestelse. Förhållandet vore nämligen det, att enligt danska ölskattelagen alkoholgränsen satts så högt som vid $2\frac{1}{4}$ viktprocent, motsvarande $2\frac{4}{5}$ volymprocent, under det nykterhetsvännerna i Sverige höllo på en gräns af 2 volymprocent, motsvarande $1\frac{6}{10}$ viktprocent. Då det vore svårare för tillverkaren att tillverka en god vara ju lägre gränsen sattes, skulle, om utkastet blefve lag, faran för gränsens öfverstigande blifva större i Sverige än i Danmark.

Härtill komme ytterligare den skillnaden, att, då alkoholgränsens uppdragande vid tillverkningen tänkts skola läggas till grund för en dylik gräns äfven vid handeln med maltdrycker, kontrollen öfver alkoholgränsens upprätthållande i Sverige borde hafva det dubbla syftet att hindra uppenbar skatteförnillning och att gifva återförsäljare garanti för hvilken vara som utlämnades från bryggerierna. I Danmark åter behöfde alkoholgränsen uppehållas blott för förstnämnda ändamål, men ej för det senare, enär försäljningen där vore fri från inskränkningar.

För att gifva stöd åt kontrollen hade kommitterade i utkastet, på sätt äfven skett i den danska lagen, upptagit stränga straffbestämmelser för bedrägeri eller svek i afseende å skattens utgörande. Emellertid vore kommitterade öfvertygade därom, att det straffhot, som sålunda förekomme, icke skulle kunna i tillräckligt hög grad afskräcka från brott, när det icke vore förbundet med kontrollanordningar, som förhindrade brotten. Att straffbestämmelserna i själfva verket skulle visa sig mindre lätta att tillämpa i Sverige än i Danmark, framginge däraf

att, om kontrollen någon gång skulle bidra till upptäckande af underslef, utredningen därom och straffets åläggande i Sverige måste i öfverensstämmelse med där gällande rättsuppfattning ske vid domstol och med iakttagande af strängt juridiska former, under det att danska lagen medgäfvit den administrativa myndigheten att i vissa fall ålägga och utan appell uttaga böter för brott mot lagen.

Till sist anmärka kommitterade, att utkastet, genom att såsom skattefria upptaga sådana maltstarka drycker, hvilka undergått sådan särskild behandling, att de ej kunde öfverskrida den uppställda alkoholgränsen, i detta afseende ej öfverensstämde med det kommitterade lämnade uppdraget att iakttaga, att *billiga*, alkoholsvaga drycker fritoges från beskattningen. Då nämligen sådana drycker, om de började tillverkas i Sverige, med all säkerhet komme att bryggas på en stamvört med minst lika hög extrakthalt som de här nu brukliga underjätta dricks-sörterna, eller omkring nio procent, vore det tydligt, att den för dessa dryckers framställande erforderliga stora maltåtgången måste göra dem jämförelsevis dyra. De särskilda åtgärder, såsom pasteurisering eller dylikt, som behöfde iakttagas vid dylika dryckers tillverkning, komme ock alltid att ytterligare förhöja priset på samma drycker, hvilket ju bestyrktes af erfarenheten i Danmark, där minuthandelspriset för en halfbutelj s. k. kroneöl ställde sig så högt som 9 öre. Anledningen, hvarför kommitterade i strid mot uppdraget utsträckt skattefriheten till äfven dylika, långt ifrån billiga drycker, vore att söka däri, att kommitterade funnit, att med det system, som låge till grund för danska lagen, väl låte förena sig att medgifva skattefrihet för alla alkoholsvaga drycker, utan att orättvisa inträdde gent emot något slag af tillverkare. Enligt detta system stode det fritt ej blott för tillverkare i skattefria bryggerier utan ock för sådana i skattepliktiga bryggerier att idka skattefria tillverkning af alla slags alkoholsvaga maltdrycker.

Kommitterade öfvergå därefter till en undersökning, huruvida en produktbeskattning kunde i afseende å nykterhetens främjande hafva något företräde framför en råämnesheskattning och komma därvid till det resultatet, att så ej är förhållandet. Det hade nämligen från nykterhetsvännernas sida uppgifvits, att endast en *produktbeskattning* skulle kunna leda till framställandet af en god, alkoholsvag maltdryck, under det att en *råämnesheskattning* skulle föranleda tillverkarna att uppdrifva förjäsningensgraden för att framställa en hållbar, alkoholstark och följaktligen berusande maltdryck. Hvad sålunda yttrats gällde visserligen, om man med produktbeskattning menade en sådan, anordnad såsom en *ren alkoholbeskattning*, och det så, att skatten utginge i proportion till

maltdryckernas volym och alkoholhalt eller, ännu hellre, i stigande proportion efter alkoholhalten. Med en så anordnad skatt vore det tydligt, att det blefve öfverensstämmande med bryggarnes intresse att göra maltdryckerna så alkoholsvaga, som tekniskt vore förenligt med framställandet af en god produkt. Då ifrågavarande påstående emellertid icke kunde antagas afse endast en ren alkoholbeskattning, utan äfven en produktbeskattning enligt danska systemet, återstode att undersöka, om påståendet hölle streck vid fråga om en sådan beskattning. Toge man därvid till utgångspunkt, att en gräns uppdroges mellan skattefria och skattepliktiga drycker att tillämpas vid de båda systemen, måste man visserligen medgifva, att produktbeskattningen i ett afseende kunde hafva något företräde i frågan om nykterhetens främjande. Detta berodde därpå, att vid tillämpning af råämnescykattningen någon skattefri tillverkning af alkoholsvaga drycker knappast torde kunna anordnas vid skattepliktiga bryggerier utan allenast vid de skattefria bryggerierna. Äfven om de förra ägde rätt att tillverka dylika drycker, måste de likväl erlägga skatt för vid sådan tillverkning användt malt. Vid tillämpning af en produktbeskattning förelåge däremot möjligheten att medgifva skattefri tillverkning af de alkoholsvaga maltdryckerna äfven vid de skattepliktiga bryggerierna. Då härigenom tillgången på dylika drycker enligt det senare systemet otvifvelaktigt skulle blifva lättare än enligt det förra, kunde produktbeskattningen möjligen få en viss betydelse för nykterhetsarbetet.

Vid fråga om de skattepliktiga dryckerna däremot ställde sig saken annorlunda och det ville synas, som om beträffande dessa drycker råämnescykattningen skulle ur nykterhetssynpunkt äga företräde. Hvarje tillverkare af maltdrycker måste nämligen finna med sitt ekonomiska intresse förenligt att vid sin tillverkning använda så litet malt som möjligt. Ju mindre malt som kunde användas vid tillverkningen, dess billigare ställde sig nämligen produktionskostnaden. Då en råämnesskatt direkt fördyrade maltet, måste skatten verka i samma riktning som bryggarnes ekonomiska intresse och således leda till användande af mindre malt vid tillverkningen. Som mindre maltmängd gäfvade mindre stark vört och alkoholhalten i den färdiga drycken vore beroende af vörtens styrka, syntes en råämnescykattning direkt leda till framställande af alkoholsvagare drycker.

En produktskatt åter, som antingen icke alls, som den danska lagen, eller blott inom vissa gränser, såsom utkastet, toge hänsyn till olika skattepliktiga maltdryckers värde, syntes däremot icke leda till framställandet af extraktsvaga och därför alkoholfattiga drycker. En

dylik skatt syntes tvärtom förr uppmuntra till bryggande utaf starkare drycker, och det därför att, då skatten vore lika eller i det närmaste lika för olika slags drycker, det visade sig lättare att uttaga den genom skatten nödvändiggjorda prisförhöjningen af de dyrare varorna, i synnerhet som konsumenterna i allmänhet torde föredraga de alkoholstarkare dryckerna.

Ett bevis för riktigheten af dessa påståenden hade man i erfarenheten från Tyskland och Danmark, i det att de beskattade maldryckernas alkoholhalt vore lägre i det förra landet, där råännesskatt sedan länge tillämpades, än i det senare, där skatten vore lagd på den färdiga varan. Kommitterade ville emellertid medgifva, att det funnes en faktor, som möjligen kunde hafva ett ännu större inflytande på sättet för de skattepliktiga dryckernas tillverkning än skattesystemet, och detta vore allmänhetens smak.

Två af kommitténs ledamöter hafva i en afgifven reservation förklarat, att de icke kunde dela majoritetens åsikt om de två systemen i afseende å deras betydelse för nykterhetens främjande och att de ej heller kunde i allo biträda kommitterades uppfattning af det i »Utkastet» framlagda systemet ur skatteteknisk synpunkt. De medgifva dock, att det icke kunde förnekas, att de af kommitterade framställda farhågorna för frestelser till underslef medelst falsk bokföring i ett särskildt fall vore berättigade. Vid de stora bryggerierna med sin talrika personal vore möjligheten därtill för ringa, vid de små bryggerierna vore risken för stor gentemot vinsten; men för en del »mindre eller medelstora bryggerier, där tillverkaren ensam eller med något enda biträde skötte bokföringen», syntes frestelsen kunna blifva ganska stor, helst å mera aflägsna orter, där tillverkaren mindre hade att befara ett plötsligt kontrollbesök. På grund af denna svaghet i systemets kontroll med afseende å en viss kategori af bryggare, ansågo bemälda ledamöter sig icke kunna tillstyrka det i »Utkastet» framlagda förslaget till maldrycksbeskattning, för så vidt det nämligen skulle finnas möjligt att med en i detta hänseende tryggare kontroll vinna samma fördelar med afseende å nykterhetens främjande som i »Utkastet» erbjudes.

En tredje kommittéledamot har i en särskild reservation beträffande det danska skattesystemet ytterligare anført, att hans på personlig erfarenhet af besök eller arbete i främmande länders bryggerier grundade öfvertygelse vore, att hvarje system för beskattning af maldryckstillverkningen, som icke i sig innebure en praktisk och effektiv kontroll, måste leda till talrika och omfattande lagöfverträdelser samt depravation af de enskilda yrkesidkarne. Hvarken lagöfverträdelserna eller

deras ofvan antydda påföljd hade uteblifvit där, hvarest skattesystemet icke själfvt medfört en verklig kontroll. Äfven en mycket talrik kontrollpersonal hade därförutan stått maktlös.

I likhet med 1902 års kommitterade och af skäl, som af dem anförts, finner jag, att hvarken det danska skattesystemet oförändradt eller samma system med de förändringar, som föreslagits i det af kommitterade utarbetade utkastet, lämpar sig såsom grundval för beskattning af maltdrycker i Sverige. Återstår således endast att välja bland de system, som lägga skatten på det vid maltdryckstillverkningen använda råämnet, maltet. Af dessa system hafva samtliga kommittéer, som hittills haft att behandla frågan om maltdrycksbeskattning, förordat det, som sedan år 1882 varit användt i Finland. Det utmärkande för detta system är att skatten utgår i förhållande till vikten af det för maltdryckstillverkning använda maltet, hvilket omedelbart före inmäskningen inom bryggeriet uppväges med en själfregistrerande våg, hvarefter det krossas på en malkross, så förbunden med vågen, att intet malt kan krossas utan att först hafva genomgått våginrättningen. Enligt detta skattesystem drabbar skatten de värderikare maltdryckerna, till hvilka mera malt åtgår, hårdare än de mindre värderika. Men då maltdryckens alkoholhalt beror på vörtens extrakt-halt och jäsningens fortgång samt ekstrakthalten beror på myckenheten af det vid tillverkningen använda maltet, träffar således skatten å maltet i ganska väsentlig mån alkoholhalten. Detta bestyrkes af de analyser af olika maltdrycker, som finnas sammanförda i kontroll- och justeringsbyråns underdåniga utlåtande den 8 Oktober 1892 och i 1902 års kommittébetänkande.

Det åligger vidare enligt detta system tillverkarne att föra en bryggjournal upptagande bland annat uppgifter om brygdernas antal, det använda maltets vikt och den erhållna produktens volym. Kontrollen utöfvas närmast af kontrollörer, hvilka skola afläsa den själfregistrerande vågen, granska bryggjournalen samt tillse, att de för krossen och vågen anbragta läsen och förseglingarna äro i ordning samt att i allmänhet gifna föreskrifter iakttagas, däribland i främsta rummet, att krossadt malt eller ämnen, som kunna användas i stället för malt, icke införas i bryggeriet.

På dessa grunder hvilat det af kommitterade utarbetade förslaget till förordning angående tillverkning och beskattning af maltdrycker. Innan jag öfvergår till en närmare redogörelse för detta förslag och för de förändringar, jag funnit böra i detsamma vidtagas, torde det böra

utredas, huruvida *alla* maltdrycker böra beläggas med skatt eller om vissa slag af dessa drycker böra därifrån fritagas, och i så fall, huru långt skattefriheten bör utsträckas.

De två första kommittéerna hafva föreslagit skatt på alla till afsalu tillverkade maltdrycker och enligt deras förslag skulle endast hembrygden undantagas från beskattning. Den senare af dessa båda kommittéer berörde visserligen i sitt den 11 December 1891 afgifna betänkande frågan om svagdrickas undantagande från beskattning men fann förslaget därom böra förfalla. Sedan Kungl. Maj:t påföljande år uppdragit åt samma kommitté att taga frågan under förnyad ompröfning, utarbetade kommittén ett nytt förslag till förordning angående beskattning af maltdrycker, enligt hvilket från tillverkningskatt skulle befrias äfven den, hvilken ej till afsalu tillverkade annan maltdryck än svagdricka, hvarmed skulle förstås sådan maltdryck, hvars stamvört ej hade högre extrakthalt än fem procent. Sistbemälda kommitterade, hvilka ansågo sig icke kunna förorda skattefrihet för svagdricka, anförde åtskilliga olägenheter, som därmed voro förenade. I första rummet framhölls, att, då skattefrihet endast kunde medgifvas personer, hvilka blott tillverkade svagdricka, under det att de, hvilka tillverkade såväl svagdricka som andra starkare maltdrycker, skulle få erlägga skatt äfven för det malt, som användes till svagdricka, detta innebure en orättvisa mot de senare. En annan olägenhet vore den ökade lättheten till skatteförsnillning genom sammanblandning af svagdricka med någon starkare maltdryck. Det vore ock svårt att få pålitliga tillsyningsmän vid svagdricksbryggerierna, emedan arfvodet till följd af nödvändigheten att begränsa kontrollkostnaderna måste sättas ganska lågt. Den med skattefrihet för svagdricka afsedda fördelen, att handeln med svagdricka icke skulle behöfva förknippas med andra villkor än handeln med kokt kaffe eller läskedrycker, syntes endast i ringa om ens någon mån kunna vinnas, enär återförsäljaren, som ej själf kunde kontrollera varans beskaffenhet, måste lita på bryggarens uppgift, hvilket kunde vara betänkligt, isynnerhet om han köpte svagdricka från en bryggare, som använde beskattadt malt.

I de utlåtanden, som af Kungl. Maj:ts befallningshafvande afgåfvos öfver det år 1891 utarbetade kommittébetänkandet, hafva bemälda myndigheter uttalat ganska skiljaktiga meningar angående frågan om skattefrihet för svagdricka. I åtskilliga af berörda utlåtanden erinrades därom, att svagdricka vore en nödvändighetsvara för kropparbetaren, hvarför ock Kungl. Maj:ts befallningshafvande i Hallands, Göteborgs och Bohus, Gefleborgs och Västerbottens län ansågo det önskligt,

att svagdricka undantoges från beskattning, under det att Kungl. Maj:ts befallningshafvande i Malmöhus och Norrbottens län alldeles bestämdt tillstyrkte skattefrihet för svagdricka. Å andra sidan ansågo Kungl. Maj:ts befallningshafvande i Stockholms, Södermanlands och Jämtlands län, att äfven hembrygd borde beskattas. Äfven i länsstyrelsernas utlåtande öfver det år 1892 afgifna betänkandet uttalades olika meningar i ämnet. De flesta ansågo det önskvärdt, att svagdricka kunde fritagas från beskattning, men några afstyrkte sådan åtgärd. Den år 1902 tillsatta kommittén har icke haft anledning uttala sig i frågan, enär i dess uppdrag ingick att tillse, att billiga, alkoholsvaga maltdrycker undantoges från den ifrågasatta beskattningen.

Då jag nu finner mig böra föreslå, att vid införandet af beskattning af maltdrycker svagdricka därifrån undantages, gör jag det hufvudsakligen af följande skäl. Såsom åtskilliga af Kungl. Maj:ts befallningshafvande yttrat, är svagdricka en nödvändighetsvara för en stor del af den mindre bemedlade befolkningen; svagdricka användes i många delar af landet af en mängd hushåll i stället för mjölk samt af kroppsarbetare, såväl jordbruks- som fabriksarbetare, under arbetet såsom törstsläckande dryck, hvartill svagdricka i många fall lämpar sig bättre än vatten. En dylik vara, som därtill har ett synnerligen lågt penningevärde, kan icke, äfven om den är föremål för stor konsumtion, blifva ett lämpligt beskattningsobjekt. Därtill kommer, att just svagdrickats egenskap att vara en nödvändighetsvara för en stor allmänhet gör det önskligt att fritaga detsamma från de inskränkingar i afseende på försäljningen, hvilka öfriga starkare maltdrycker kunna behöfva underkastas. En sådan åtskillnad mellan svagdricka och andra maltdrycker torde icke kunna vid försäljningen genomföras med mindre, än att det uppstår en del bryggerier, som ej tillverka andra maltdrycker än svagdricka.

I fråga om hvad med svagdricka skall förstås, föreligga flera förslag, alla öfverensstämmande med hvarandra däri, att de utgå från den ursprungliga vörtens extraktstyrka. I 1892 års kommittébetänkande föreslås 5 procent extraktstyrka; i en reservation vid samma betänkande 7 procent; i det inom finansdepartementet sedermera utarbetade förslaget 6 procent och nu slutligen i 1902 års kommittébetänkande åter 5 procent. Jag har redan anført, huru 1902 års kommitterade kommit till denna siffra för att tillmötesgå nykterhetsvännernas önskan, att såsom alkoholsvaga maltdrycker endast de skulle auses, hvilka icke innehålla mera än två volymprocent alkohol. Emellertid har nu ett antal nykterhetsvänner ur olika nykterhetsläger i en till Kungl. Maj:t

ingifven underdånig skrift framhållit, att sistnämnde kommitterade såsom skäl för sitt förslag endast haft att anföra vissa nykterhetssällskaps uppfattning i frågan. Det vore emellertid oomtvistligt, att gränsen måste läggas så, att det blefve möjligt att tillverka ett godt dricka, utan att tillverkaren riskerade att mot sin vilja blifva lagbrytare och utsätta sig för svåra böter, kanske fängelsestraff. I Danmark hade antagits $2\frac{1}{4}$ viktprocent och i Norge hade föreslagits $2\frac{1}{2}$ volymprocent. Ur sanitär synpunkt vore det naturligtvis förmånligt att få så litet sprit som möjligt i en måltids- och läskedryck. Men saken hade äfven en annan sida, drycken måste blifva smaklig och tilltalande och detta vunnes genom jäsningen. Maltstark vört hade jäst tillräckligt, då inemot 2 volymprocent alkohol bildats. Det vore nödvändigt att få äfven de goda extraktrika drickorna skattefria. De vore goda och sunda och kunde knappast missbrukas till framkallande af rus eller andra alkoholens giftverkningar. Petitionärernas tvekan hade således gällt, huruvida det vore möjligt att enligt reservanternas i 1902 års kommitté förslag erhålla det goda drickat skattefritt, därest den straffbara gränsen sattes så lågt som 2 volymprocent. Svårigheterna vid denna låga alkoholgräns antyddes redan i kommitténs betänkande.

För att utreda denna fråga hafva petitionärerna vändt sig till några personer såväl inom som utom landet och från dem erhållit yttranden i ämnet, hvilka yttranden återgifvas i den underdåniga skriften. Alla de tillfrågade hafva förklarat, att gränsen bör sättas vid $2\frac{1}{2}$ volymprocent alkohol eller högre, om det skall blifva möjligt att brygga en god maltdryck. Petitionärerna anse, att det således vore fara värdt, att därest den, såsom de uttrycka sig, straffbara gränsen mellan öl och svagdricka fastställdes till 2 volymprocent alkohol, fabrikanterna skulle se sig ur stånd att våga tillverka ett verkligt godt skattefritt svagdricka, och hemställa därför, bland annat, att ifrågavarande gräns måtte sättas vid $2\frac{1}{4}$ volymprocent alkohol.

Enär det således synes som om nykterhetsvännerna ej längre fasthölle vid 2 volymprocent alkohol såsom gräns för de alkoholsvaga maltdryckerna och då 1902 års kommitterade framställt sitt förslag om 5 procent såsom den högsta medgifna extrakthalten hos det skattefria svagdrickats stamvört uteslutande af hänsyn till nykterhetsvännernas önskningsar, finnes icke något skäl att nu vidhålla kommitterades nämnda förslag, utan synes det lämpligare att fastställa stamvörtens högsta extrakthalt till 6 procent.

Rörande denna fråga torde det tillåtas mig anföra följande: Enligt de analyser af öfverjäst svagdricka från skilda delar af landet,

som anföras i kontroll- och justeringsbyråns flera gånger omförmälda utlåtande af år 1892, bryggdes vid sagda tid svagdricka af vört, hvars extrakthalt höll sig omkring 5 procent — medeltalet af de 52 analyserna är 4,96 procent. Sedermera och i den mån användningen af sackarin blifvit allmännare, har extrakthalten nedgått, så att, då den år 1895 ännu utgjorde 4,81 procent såsom medeltal af 53 analyser, steg den år 1901 ej till högre än 3,80 procent såsom medeltal af 94 analyser. Samtidigt har en förändring i utjäsningens graden ägt rum, i det att denna år 1892 var 43 procent, år 1895 46 procent och år 1901 51 procent. Om, såsom 1902 års kommitterade föreslagit, användning af sackarin vid svagdricksbrygd förbjöds, kommer svagdrickat sannolikt åter att bryggas af vört med omkring 5 procent extrakthalt, och då medför bestämmelsen om 6 procent extrakthalt såsom gräns för de skattefria dryckerna den fördelen, att bryggarna utan risk att öferskrida denna gräns kunna brygga drickat såsom de förr varit vana d. v. s. af vört med omkring 5 procent extrakthalt. Om utjäsningen fortfarande kommer att hållas vid samma höjd som under senaste tiden, eller omkring 50 procent, erhålles af 6 procent vört ett dricka med omkring 1,9 volymprocent alkohol, och om utjäsningen till och med drefves till 60 procent, skulle drickats alkoholhalt ej stiga till mera än 2,25 volymprocent. Inbrygges drickat af 5-procentig vört, blifva alkoholhaltererna respektive 1,6 och 1,9 volymprocent. Däremot kan man icke med fasthållande af alkoholgränsen $2\frac{1}{4}$ volymprocent sätta gränsen högre än till 6 procent extrakthalt. Det är nämligen att märka, att det svagdricka, hvarom nu är fråga, alltid säljes på öppna kärl eller ankare, men aldrig tappadt på buteljer, och att det således icke kan underkastas pasteurisering. Inbrygges ett dylikt dricka på en vört af 7 à 8 procent utan att pasteuriseras, stiger alkoholhalten i de flesta fall öfver $2\frac{1}{4}$ procent.

I enlighet med hvad nu anförts, anser jag, att med svagdricka bör i förordningen förstås hvarje maltdryck, som ej innehåller mer än $2\frac{1}{4}$ volymprocent alkohol och är inbryggd med en stamvört, hvilkens extrakthalt icke öfverstiger 6 procent.

Det har emellertid äfven uttalats önskningsar, att skattefriheten skulle utsträckas till *alla* maltdrycker, hvilkas alkoholhalt icke öfverstege den fastställda gränsen, således äfven till sådana, som vore inbryggda af starkare vört, dock under villkor, att dessa drycker undergått sådan behandling, att deras alkoholhalt ej kunde stiga öfver sagda alkoholgräns, eller med andra ord att de blifvit pasteuriserade, innan alkoholhalten stigit öfver nämnda gräns.

Yrkande härom har också framställts af två ledamöter i 1902 års

kommitté, hvilka i en afgifven reservation, med åberopande af hvad Svenska nykterhetssällskapet i en af benälda sällskap till Eders Kungl. Maj:t ingifven, den 21 juni 1901 dagtecknad skrift yttrat om nödvändigheten att i sammanhang med införandet af beskattning å de spritstarkare maltdryckerna göra allt hvad som kunde göras för att förbättra beskaffenheten af de alkoholsvaga maltdrycker, som fortfarande skulle förblifva skattefria, framhållit, att detta vore en hufvudsak i hela den närvarande tidens nykterhetssträfvande i vårt land med afseende å maltdryckerna; en beskattningsform, som underlättade tillverkningen af en verkligt god, icke-berusande maltdryck, skulle utan tvifvel »vid sidan af dess syfte att bereda staten inkomst äga en synnerligen stor betydelse för nykterhetens främjande». Reservanterna anförde vidare, att den af dem åsyftade maltstarka men alkoholsvaga dryck, som de benämna ömsevis kronöl och svagdricka, behöfde vara skattefri, i första hand för att allmänheten därigenom måtte vinna den nödiga garantien, att en under dylikt namn utbjuden dryck verkligen icke öfverskrede alkoholgränsen; så länge kronölet likställdes med lagerdricka m. fl. och således finge framställas endast vid skattepliktigt bryggeri, förefunnes ingen annan garanti än bryggarens uppgift.

Äfven de förutnämnda petitionärerna hafva i den af dem afgifna petitionen hemställt om skattefriet för maltstarkare drycker, med hvilka sådana åtgärder vidtagits, att deras alkoholhalt icke under några förhållanden kunde komma att öfverskrida den fastställda alkoholgränsen. Denna petition har gifvit ett antal läkare anledning att i ingifven skrift såsom sin åsikt uttala, att ett godt, extraktrikt dricka med låg alkoholhalt skulle vara af särskildt stor och allmän hygienisk betydelse och att det därför syntes dem vara af vikt, att vid påläggande af maltskatt allt dricka af låg alkoholhalt, äfven det mer extraktrika, fritoges från beskattning.

Med anledning af berörda petition har svenska bryggareföreningens verkställande utskott inkommit med en skrift, hvarefter några af petitionärerna, på uppdrag, ingifvit en promemoria i ämnet.

Bryggareföreningen framhåller, att det danska kroneölet, hvilket förordats af två reservanter i 1902 års kommitté och af petitionärerna tydligen åsyftades med deras tal om ett verkligt godt dricka, icke hade någon betydelse i nykterhets hänseende, såsom ock framginge af ett yttrande, som afgifvits af en utaf kroneölets ifrigaste förkämpar här i landet, professorn E. Almquist, och som ginge därpå ut, att i Danmark man å visst håll tänkt sig, att kroneölet skulle uttränga ölet, men att detta visat sig vara en illusion och att spritbegäret, den olika

smaken och många andra orsaker verkat i en annan riktning. Kroneölet vore ej heller att förlikna vid vårt svagdricka. En representant för arbetarne hade vid en offentlig diskussion framhållit, att det vore fullkomligt meningslöst att medgifva skattefrihet åt annat än det egentliga svagdrickat; kroneölet vore i högre grad än lagerölet en lyxdryck, hvarför också skatt borde för detsamma betalas. Blefve ett dylikt extraktrikt kroneöl en öfverallt tillgänglig folkdryck, skulle detta med nödvändighet medföra en stegrad brännvinskonsumtion. Det låge nämligen i sakens egen natur, att dylika svagt förjässta maltdrycker och brännvin liksom sökte hvarandra, alldenstund de i verkligheten klompletterade hvarandra. Öfverjässta maltdrycker med svag förjäsning hade också varit mycket utbredda här i landet på den tid, då brännvinskonsumtionen var så ofantlig.

Hvad bryggareföreningen sålunda sökt göra gällande i fråga om de svagt förjässta maltdryckerna och brännvinet hafva i omförmälda promemoria petitionärerna, som därvid lämnade åsido sådana personer, som missbrukade spritdrycker och vore mer eller mindre hemfallna under superiet, förklarar vara stridande mot all erfarenhet. Att svagt utjässta drycker, eller såsom petitionärerna uttryckt sig dricka, med högre extrakthalt skulle vara lyxdrycker, ville petitionärerna medgifva endast under den förutsättningen, att det bayerska ölet också finge anses vara en lyxdryck. Slutligen erinra petitionärerna, att svagdricka öfver hela Sverige förtärdes i stor mängd både i stad och på landet och utgjorde en nödvändighetsartikel för vårt folk. Att åtskilliga familjer måst upphöra med förtärandet af denna dryck hade förorsakats af dess under senaste åren på många ställen dåliga beskaffenhet, hvilket särskildt tillskrefves sackarinets. Under alla tider hade emellertid i vårt land funnits godt, extraktrikt och spritsvagt svagdricka, och sådant funnes ännu i dag att få i handeln. Petitionärerna vore öfvertygade, att förbud mot sackarinets användande i dricka skulle i förening med skattefrihet återföra det gamla goda förhållandet. Det vore ej kroneölet med dess för danskar afsedda smak, som nykterhetsvännerna eftersträfvade för Sverige. De önskade blott, att förhållandena här måtte få utveckla sig så, att de erhöle rätt att utan maltbeskattning brygga alla de slag af svagdricka, som passade för deras smak.

Då i det uppdrag, som lämnades 1902 års kommitté, uttryckligen angafs, att de billiga, alkoholsvaga maltdryckerna skulle undantagas från beskattning, har kommitténs flertal ansett sig icke kunna i sitt förslag till förordning i ämnet tillstyrka skattefrihet för andra maltdrycker än svagdricka. Kommitterade erinra, att, om maltstarka,

pasteuriserade drycker skulle börja tillverkas i Sverige, de med all säkerhet komme att bryggas på en stamvört med minst lika hög extrakthalt som de här nu brukliga underjästa drickssorterna, eller omkring nio procent, och vore det tydligt, att den för dessa dryckers framställande erforderliga stora maltätgången måste göra dem jämförelsevis dyra; de särskilda åtgärder, såsom pasteurisering eller dylikt, som behöfde iakttagas vid dylika dryckers tillverkning, komme ock alltid att ytterligare förhöja priset på samma drycker, hvilket ju också bestyrktes af erfarenheten i Danmark, där minuthandelspriset för en halfbutelj så kalladt kroneöl ställde sig så högt som 9 öre. Kommitterade anföra vidare såsom skäl mot skattefrihet för de maltstarkare dryckerna, att det blefve synnerligen svårt att tillse, att dessa drycker vid tillverkningen underkastades den föreskrifna pasteuriseringen, i synnerhet som efter all sannolikhet ett stort antal, särskildt mindre bryggerier komme att tillverka skattefria drycker af båda slagen.

De önsknigar, som af nykterhetsvänner och läkare i omförmälda petition uttalats angående skattefrihet för ett godt ekstraktrikt svagdricka, synas mig blifva tillräckligt tillgodosedda, därest mitt förslag om sex procents extrakthalt hos stamvärten vinner godkännande. Där emot kan jag icke finna, att några giltiga skäl anförts för skattefrihetens utsträckande till andra maltdrycker. Den nytta, de maltstarka, pasteuriserade dryckerna skulle kunna göra i nykterhetens tjänst, synes mig för öfrigt vara ganska tvifvelaktig, hvilket ju äfven erkänts från nykterhetsvänligt håll. Finge dessa drycker någon allmännare spridning, skulle de säkerligen endast komma att begagnas såsom måltidsdryck af personer, som antingen nu alls icke förtära öl eller redan äro vana att endast med måtta begagna maltdrycker. Det torde väl ock få antagas såsom tämligen säkert, att dessa maltstarka, alkoholsvaga drycker icke komme att uttränga de alkoholstarkare ölsorterna såsom läske- och njutningsdryck och likaså, att ingen, som nu använder öl till sådant öfvermått, att han därmed berusar sig, komme att öfvergå till användningen af de pasteuriserade dryckerna. Huru liten betydelse dessa drycker hafva för nykterhetssträfvandena, framgår äfven af det förhållandet, att ett i början af 1890-talet gjordt försök att här i landet tillverka pasteuriseradt dricka icke under de senare åren vunnit någon nämnvärd efterföljd, oaktadt liknande drycker sedan flera år tillbaka tillverkats i Danmark. Då till förmån för ifrågavarande dryckers skattefrihet åberopas exemplet från sistnämnda land, torde ock böra ihågkommas, att bryggandet af det s. k.

kroneölet där ej föranleddes af något initiativ från nykterhetsvännernas sida utan af andra skäl.

Enligt min åsikt skulle således skattefrihet för de pasteuriserade maldryckerna, om ock förmånlig för dem som förtära dylika drycker, icke medföra någon nämnvärd fördel för nykterhetssträfvandena men väl, såsom 1902 års kommitterade erinrat, i viss mån försvåra kontrollen. Jag finner mig därför också sakna skäl att äfven för dessa drycker, som i pris täfla med eller öfvergå lageröl och sannolikt komme att konsumeras inom de burgnare klasserna, föreslå en skattefrihet, som rätteligen endast bör tillkomma de billigaste, egentligen af den minst bemedlade befolkningen konsumerade dryckerna.

1902 års kommitterade hafva i det af dem utarbetade förslaget till förordning angående tillverkning och beskattning af maldrycker föreslagit, att frihet från skatt må åtnjutas vid bryggeri, där under tillverkningsåret endast tillverkas svagdricka. Detta förslag innebär en delning af bryggerierna i två skarpt skilda grupper, nämligen dels *skattepliktiga* bryggerier, vid hvilka skatt skall erläggas för allt malt, vare sig det användes till öl och liknande drycker eller till svagdricka, dels *skattefria* bryggerier, där endast svagdricka får tillverkas. Beträffande följderna af en dylik anordning anför en kommittéledamot i afgifven reservation, att man därigenom ställde en mängd yrkesidkare inför ett synnerligen brydsamt och, huru det än utfölle, för deras ekonomi föga lyckosamt val. Det gällde för dem att öfvergifva antingen den tillverkning af starkare, numera skattepliktiga, maldrycker, som de förut drifvit, eller afstå från en tidigare utöfvad fabrikation af svagare, numera skattefria dylika. Kommitterades förslag till förordning angående tillverkning och beskattning af maldrycker stadgade visserligen, att skattefritt blefve endast det bryggeri, där uteslutande maldrycker af uppgifven låg ursprunglig extrakthalt tillverkades, och man skulle därpå möjligen kunna draga den slutsats, att antalet af dem, som skulle komma i valet och kvalet, skulle inskränka sig till de svagdricksbryggerier, hvilka tillförene såsom binäring och mera tillfälligt sysslat med ölbrygd och för hvilka situationen därför skulle blifva relativt lätt att behärska. Men konsekvenserna af den nya ordningen pekade faktiskt åt ett helt annat håll. Det vore visserligen icke förbjudet för ett skattepliktigt bryggeri att brygga svagdricka, men den omständigheten att endast beskattadt malt därtill finge användas måste göra en sådan

tillverkning ur konkurrenssynpunkt så oförmånlig, att hvarje klok yrkesidkare helt visst skulle skynda att upphöra därmed, för så vidt han icke befunne sig i den lyckliga belägenheten att kunna genom nybyggnad å annan tomt o. s. v. åt sig bevara rätten att för sin svagdrickstillverkning få använda obeskattadt malt. Utom i de undantagsfall, där affärens omfattning och kapitaltillgång tillåte dylika experiment, ställdes *faktiskt* äfven tillverkare af starkare maldrycker inför nödvändigheten att antingen helt och hållet öfvergå till skattefria tillverkning, hvilket dock måste förefalla de flesta af dem väl äfventyrligt, eller ock afstå från en binäring, som, därför att den kunnat drifvas med samma redskap och folk som hufvudnäringen, kunnat tillföra honom en betydlig, kanske hufvudsaklig del af årsvinsten. Och antalet af de yrkesidkare, för hvilka afståendet från den afsedda binäringen på grund af deras affärers ringa omsättning spelade en rent af vital roll, vore större än man i allmänhet vore böjd att antaga.

Till stöd för detta påstående anför reservanten efter de af 1898—1900 års försäljningskommitté insamlade statistiska uppgifterna en förteckning på ej mindre än 104 bryggerier, hvilka enligt hans förmenande genom den nya ordningen skulle tvingas till för dem själfva ruinerande förändringar eller inskränkningar i driften. I själfva verket vore enligt reservantens åsikt de förut på kombinerad öl- och svagdrickstillverkning lefvande mindre bryggeriernas öde tämligen gifvet, om den föreslagna anordningen komme till stånd. De vore i de flesta fall dömda att antingen genast nedläggas eller ock efter en längre eller kortare tids tynande tillvaro nödgas upphöra.

Bemålde reservant framställer därefter ett annat förslag gående därpå ut, att skattefrihet skulle medgifvas endast åt de minsta bryggerierna, som ej afverkade öfver 15,000 kilogram malt om året, oafsedt huruvida där tillverkades endast svagdricka eller äfven andra maldrycker, samt att skatten vid öfriga bryggerier skulle utgå efter en ganska stark progression. En dylik anordning vore, enligt reservantens mening, i analogi med flera af bestämmelserna i våra öfriga skatteförordningar; idén om beskattningens ställande i direkt proportion till skatteförmågan hade nämligen länge nog haft burskap i bevillningsförordningarna genom de skattefria afdragen. År 1897 hade funnits 206 bryggerier, hvilkas afverkning icke öfverstigit 15,000 kilogram, och vore dessa tämligen likformigt spridda öfver landet, synnerligen dess landsbygd. Då dessa små bryggerier öfvervägande tillverkade svagdricka, så garanterade deras relativt stora antal och deras läge i landsortskommunerna bibehållandet

af den bekväma åtkomsten af svagdricka utan att priset behöfde höjas mera, än som kunde betingas af ett måttligt bidrag till kontrollkostnaderna.

Reservantens nyssnämnda åsikter delas äfven i allo af Svenska bryggeriföreningen, som i en till Kungl. Maj:t ingifven underdånig skrift varmt förordar hans förslag samt erinrar, att detsamma föga afveke från den rena råämnbeskattningen och samtidigt beredde större handlingsfrihet åt såväl skattepliktiga som skattefria yrkesidkare utan att därför utsätta dem för alltför stora frestelser till lagöfverträdelser.

Äfven om åtskilliga fördelar må anses vara förenade med nyssnämnda förslag, finner jag mig dock icke kunna förorda detsamma, lika litet som ett liknande i 1902 års kommittébetänkande omnämndt förslag om skattefrihet endast för de minsta bryggerierna under villkor, att de endast tillverka svagdricka. Vid båda förslagen möter nämligen svårigheten att öfvervaka, att den bestämda gränsen för afverkningen icke öfver-skrides. Därtill kommer att, då anordningarna för ett mindre svagdricksbryggeri äro synnerligen enkla och ganska billiga, bestämmelsen om denna gräns lätt kan kringgås genom uppsättande af ytterligare ett bryggeri, hvadan sålunda den föreslagna anordningen skulle omedelbart uppmuntra till anläggande af små bryggerier, hvilket ej kan anses önskvärdt. Med afseende härå och då, enligt kommitténs förslag, hinder icke möter för en person att samtidigt i olika bryggerier idka dels skattepliktig och dels skattefri tillverkning, ansluter jag mig till kommitterades åsikt, att skattefrihet bör åtnjutas af alla bryggerier, som endast tillverka svagdricka.

Departementschefen anmälde härefter högsta domstolens genom utdrag ur protokollet öfver finansärenden den 28 november 1902 inhämtade yttrande öfver de bestämmelser, som funnos upptagna i femte kapitlet af det vid samma protokoll fogade inom finansdepartementet uppgjorda förslag till förordning angående tillverkning och beskattning af maltdrycker.

Sedan departementschefen redogjort för innehållet af berörda utlåtande samt därefter uppläst ett inom finansdepartementet utarbetadt, detta protokoll under litt. — bilagdt nytt förslag till förordning i ämnet, i hvilket förslag de af högsta domstolen gjorda erinringar i hufvudsak iakttagits samt i öfrigt vidtagits några nödigbefunna ändringar, anförde departementschefen vidare:

Det af mig nu upplästa förslaget öfverensstämmer i de flesta punkter med det af 1902 års kommitterade utarbetade. I likhet med det senare fritager det från skatt ej mindre hembrygd än äfven under vissa villkor svagdricka, hvarmed dock förstås hvarje maltdryck, som ej innehåller mera än två och en fjärdedels volymprocent alkohol och är inbryggd med

en stamvört med högst sex procents extrakthalt, hvarjämte tillverkningen af maltextrakt och maltinfusioner för medicinskt behof ej beröres af förslaget, dock att, när tillverkningen sker annorstädes än på apotek, den endast må äga rum under den kontroll och de villkor, Kungl. Maj:t för hvarje fall föreskrifver.

Bryggerierna indelas, enligt förslaget, i två klasser, dels *skattefria*, vid hvilka endast svagdricka må tillverkas, dels *skattepliktiga*, vid hvilka alla slag af maltdrycker må tillverkas, men där skatt skall erläggas för allt använt malt. Det skattepliktiga maltets vikt beräknas efter den själfregistrerande vågens anvisning, hvaraf blir en nödvändig följd att inga s. k. maltsurrogat må användas.

Beträffande skattesatsen hafva kommitterade föreslagit, att skatten skulle erläggas med 18 öre för hvarje kilogram malt, dock att för hvarje bryggeri skatten skulle utgå för de första under tillverkningsåret afverkade 50,000 kilogrammen malt med 14 och för de nästa 50,000 kilogrammen med 16 öre för kilogram. De för de första 100,000 kilogrammen föreslagna nedsatta skattesatserna afsåge att för den mindre industrien bereda en välbehöflig hjälp i konkurrensen med de allra största bryggerierna. Såsom skäl att till normal skattesats välja just 18 öre anföra kommitterade, att vid påläggandet af en ny beskattning för det första en viss varsamhet borde iakttagas för att icke öka den ovilja, med hvilken en sådan sannolikt alltid komme att mötas. Vidare torde det vara af synnerlig vikt att tillse, att skattesatsen bestämdes så, att den förhöjning i försäljningspriset å den färdiga varan, som af beskattningen skäligen kunde böra följa, vid försäljning af minsta brukliga kvantitet låte så nära som möjligt uttrycka sig i hela ören. Slutligen syntes skatten böra sättas så, att den för samma kvantitet icke uppginge till fullt öretal, när den skeende prisförhöjningen rättvisligen borde i någon mån komma tillverkaren till godo såsom ersättning för den minskade omsättning, som genom skattens införande blefve en följd, samt för de kostnader och olägenheter, den med skatten förenade kontrollen beredde tillverkaren. Med beräkning att 25 kilogram malt lämnade en hektoliter lageröl samt att denna kvantitet lämnade 280 så kallade halfbuteljer, skulle skatten efter 18 öre för kilogram malt således utgöra för en hektoliter öl 4 kronor 50 öre och för en s. k. halfbutelj 1,61 öre.

Instämmande med kommitterade däri, att skatten bör afpassas så, att den ej med fullt öretal drabbar en halfbutelj, finner jag dock den föreslagna skattesatsen väl låg och anser densamma kunna höjas till 20 öre för kilogram malt, då skatten på en halfbutelj lageröl skulle blifva 1,78 öre. För kommitterades förslag talar visserligen den omständigheten, att

enligt detsamma skatten på en halfbutelj underjäst dricka (lagerdricka o. d.) skulle blifva ungefär 1 öre, under det att den efter 20 öre för kilogram malt skulle komma att uppgå till en à två tiondels öre högre belopp. Då det emellertid är sannolikt, att priset på nämnda dricksorter till följd af konkurrensen mellan bryggerierna och dessas eget intresse att ej genom för stor prishöjning förminska sin omsättning kommer att höjas med endast ett öre för halfbuteljen, torde ej heller afseendet på det underjästa drickat behöfva utgöra hinder för skattens bestämmande till 20 öre för kilogram. Häraf följer åter, att skatten för de första 50,000 kilogrammen vid hvarje bryggeri bör blifva 16 och för de nästa 50,000 kilogrammen 18 öre för kilogram.

Då staten för hvarje skattepliktigt bryggeri får vidkännas kostnad i och för utöfvandet af nödig kontroll, följer häraf, att staten måste fordra, att den skatt, som af bryggeriet erlägges, först och främst till fullo betäcker kontrollkostnaden och därjämte lämnar ett ej allt för obetydligt öfverskott. Af denna anledning måste fastställas ett minimum af skatt, som under alla förhållanden skall utgå, vare sig maltafverknigen uppgår till motsvarande belopp eller icke. Med det lägsta skattebeloppet bestämdt till 16 öre för kilogram malt synes 70 kilogram i medeltal för tillverkningsdygn vara ett lämpligt minimum, enär då den minsta skatten för ett dygn blir 11 kronor 20 öre. För ett bryggeri, som är i gång hela året, skulle minimiafverknigen för helt arbetsår, räknadt till 300 tillverkningsdygn, sålunda komma att uppgå till 21,000 kilogram malt och den däremot svarande skatten således till 3,360 kronor. Fall kunna emellertid inträffa, då några af de nuvarande små bryggerierna, hvilkas medelafverkning ej uppgår till 70 kilogram i dygnet, ändock skulle vilja fortsätta med skattepliktig tillverkning, och bör det då bero på Kungl. Maj:ts pröfning i hvarje särskildt fall, huruvida tillstånd må medgifvas bryggeriet att under de första åren erlägga skatt för mindre vikt malt än 70 kilogram; bestämmelse härom har intagits i 52 §.

Angående sättet för skattens erläggande har tillverkaren att välja mellan att betala skatten i förskott för en månads afverkning eller att mot ställande af säkerhet, som af Kungl. Maj:ts befallningshafvande godkännes, få anstånd därmed. I det senare fallet skall skatten för allt det under ett kvartal uppvägda maltet på en gång erläggas inom två månader efter kvartalets utgång. I fråga om sättet för säkerhetens beräkning äfvensom om restitution af skatt för malt-drycker, som skadats eller utförts ur landet, torde det vara tillräckligt att hänvisa till kommitterades betänkande, enär de båda förslagen i dessa punkter äro hvarandra lika med blott de modifikationerna i den

omnämnda säkerhetens belopp, hvilka följa af skattesatsens förhöjning med två öre.

Vid beräkning af den inkomst, skatten kan komma att inbringa statsverket, utgår jag från samma på förhållandena under år 1897 grundade antaganden som kommitterade, nämligen att de skattepliktiga bryggeriernas antal blir 174 med en sammanlagd maltförbrukning af 33,700,000 kg.; att vidare 39 bryggerier med tillsammans 1,200,000 kg. malt ej afverka hvartdera mera än högst 50,000 kg.; att 46 bryggerier med tillsammans 3,100,000 kg. malt ej afverka hvartdera mera än högst 100,000 kg. samt att återstående 89 bryggerier med tillsammans 29,400,000 kg. malt afverka högre belopp. Skatteberäkningen ställer sig då sålunda:

vid 39 bryggerier för		1,200,000 kg. à 16 öre	192,000 kr.
> 46 >	46 × 50,000 kg. =	2,300,000	> > 16 >	368,000 kr.
>	återstående	800,000	> > 18 >	144,000 >
>				<u>512,000 ></u>
> 89 >	89 × 50,000 > =	4,450,000	> > 16 >	712,000 >
>	89 × 50,000 > =	4,450,000	> > 18 >	801,000 >
>	återstående	20,500,000	> > 20 >	4,100,000 >
				<u>5,613,000 ></u>
				tillsammans kr. 6,317,000.

Som tillverkningen af maltdrycker, att döma af, bland annat, den stegrade humleimporten, sedan år 1897 ökats rätt betydligt, bör, äfven om man tager hänsyn till, att skatten i någon mån kommer att minska tillverkningens storlek, med säkerhet kunna beräknas, att tillverkningen vid skattens uttagande fortfarande är så stor, att den under år 1904 inflytande skatten, hvilken motsvarar deu under tillverkningsåret 1 oktober 1903—1 oktober 1904 debiterade skatten, kommer att uppgå till åtminstone 6,300,000 kronor.

Bland de särskilda föreskrifterna rörande kontrollen vid de skattepliktiga bryggerierna torde särskildt böra omnämnas de, som äro införda i 20 §. De där intagna förbuden att förvara okrossadt malt inom de lägenheter, där mäskkar och vörtpanna äro uppställda, att krossa mera torkadt malt än som erfordras till nästpåföljande brygd eller att i bryggeriet införa eller därifrån utföra krossadt malt, afse alla att förekomma inmäskning af malt, som ej undergått krossning på den med den själfregistrerande vågen förenade krossen. Undantaget för krossning på en gång af rostadt eller brändt malt för flera brygder har föranledts däraf, att dylikt malt, som hufvudsakligen användes för att gifva vissa maltdrycker deras mörkare färg, ej behöfver tillsättas hvarje brygd annat än i jämförelsevis små mängder, under det att den minsta vikt malt, som kan passera den själfregistrerande vågen, vanligen är 50 kg.

I samma § 20 är ock förbudet att i skattepliktigt bryggeri för-

vara stärkelse, socker, sackarin eller annat, som kan användas i stället för malt, dock med rättighet för Kungl. Maj:t att i visst fall medgifva användningen af socker. Detta medgifvande föreslogs af 1891 års kommitté, men sedan Svenska bryggareföreningen i sin underdåniga skrifvelse år 1894 förklarar användningen af socker vid tillverkning af maltdrycker böra alldeles förbjudas, uteslöt 1902 års kommitté det ifrågavarande undantaget. Enär emellertid aktiebolaget D. Carnegie & C:o i en till Kungl. Maj:t ingifven underdånig skrift af den 22 november 1902, jämte förmälan att vid porterbrygd tillsättning af socker till portern för åstadkommande af efterjäsning understundom ägde rum, anhållit, att Kungl. Maj:t täcktes låta i en blifvande förordning i ämnet intaga bestämmelse därom, att vid portertillverkning dylik tillsats finge göras, har nu ifrågavarande bestämmelse formulerats i hufvudsaklig öfverensstämmelse med 1891 års kommittéförslag.

Föreskrifterna angående tillverkning af maltdrycker i skattefria bryggerier äro naturligtvis betydligt enklare än i fråga om tillverkningen i skattepliktiga bryggerier. Hufvudsakliga vikten ligger på bestämmelsen, att vörten vid jästens tillsättande ej må äga högre extrakthalt än sex procent och naturligtvis ej heller därefter genom någon tillsats beredas högre extrakthalt. För att erhålla säker kontroll häröfver föreslogo 1891 års kommitterade i sitt följande år afgifna betänkande, att lämplig del af redskapen i bryggeriet skulle genom den vid bryggeriet anställde tillsyningsmannens försorg sättas under kronans lås; viss tid före hvarje brygd skulle tillverkaren göra anmälan om tiden för densamma och om den tid, då vörten antoges vara färdig till profning, hvarefter tillsyningsmannen skulle i behörig tid borttaga kronans lås från redskapen, profva vörten och slutligen åter förse redskapen med kronans lås. Tillverkaren skulle dessutom enligt fastställt formulär föra bryggjournal. Såsom ersättning för sitt besvär skulle tillsyningsmannen erhålla 3 kronor för hvarje anmäld brygd och dessutom 3 kronor för hvarje kalendervecka, under hvilken brygd icke anmälts; denna ersättning skulle betalas af tillverkaren men icke omedelbart till tillsyningsmannen utan genom länsstyrelsen.

Den sålunda föreslagna kontrollen blefve visserligen ganska effektiv men har å andra sidan den olägenheten, att den genom det besvär och isynnerhet de kostnader den medför för tillverkaren säkerligen skulle tvinga en stor del af de mindre svagdricksbryggerierna att upphöra med sin tillverkning. Vill man verkligen åstadkomma en skattefri svagdrickstillverkning, torde det blifva nödvändigt att anordna kontrollen öfver dessa bryggerier på ett enklare och billigare sätt i likhet med

hvad 1902 års kommitterade föreslå. Enligt deras förslag skulle den närmaste kontrollen utöfvas af tillsyningsmän, som hade till åliggande att vid tillfälliga besök profva vörten med afseende på ekstrakthalten, äfvensom att taga prof af de färdiga dryckerna i och för undersökning af deras alkoholhalt, hvarigenom kontroll kan vinnas, att tillverkarna icke efter jästens tillsättning beredt vörten högre ekstrakthalt än sex procent. Äfven i skattefritt bryggeri bör bryggjournal föras, men de närmare bestämmelserna rörande denna äfvensom om anmälan af brygder, profs tagande och dylikt hafva sin rätta plats i en ordningsstadga för bryggerierna.

Äfven en på nu nämndt sätt förenklad tillsyn öfver de skattefria bryggerierna medför naturligtvis en viss kostnad, och det synes icke obilligt, att ifrågavarande bryggerier lämna åtminstone ett bidrag till kostnadens betäckande. Detta bidrag har föreslagits skola utgå med ett halft öre för hvarje kilogram malt, som enligt den vid bryggeriet förda bryggjournalen blifvit inmäskadt, och torde, när afgiften sålunda satts synnerligen låg, hvarken någon särskild kontroll öfver bryggjournalens riktiga förande eller ställande af säkerhet för afgiften erfordras. Sagda afgift skulle enligt kommitterades beräkning inbringa ungefär 50,000 kronor om året.

Det finnes ingen anledning att förbjuda maltsurrogats användning vid skattefria bryggerier, eftersom ju vid dessa bryggerier ingen skatt skall debiteras, men detta oaktadt torde det vara lämpligt att förbjuda användning af sackarin, när tillsättning af ett sådant sötämne till en maltdryck måste anses såsom en förfalskning af den senare.

Föreskriften i 27 §, att den, som utöfvar tillverkning i skattefritt bryggeri, ej må idka handel med eller i bryggeriet införa eller förvara andra maltdrycker än svagdricka, afser dels att förekomma blandningar af skattepliktig och skattefri tillverkning dels ock att underlätta kontrollen öfver tillverkningen inom bryggeriet.

Stadgandet i 23 och 31 §§ angående stämpling af de kärl, hvarpå svagdricka utlämnas, har till ändamål att möjliggöra införandet i försäljningsförordningen af olika villkor för försäljning af å ena sidan svagdricka och å den andra öfriga maltdrycker.

Öfverinseendet öfver bryggerikontrollen bör naturligtvis öfverlämnas åt samma myndighet, som har öfverinseendet öfver kontrollen öfver brännvins- och hvitbetssockertillverkningen, nämligen chefen för finansdepartementets kontroll- och justeringsbyrå. Den lokala kontrollen bör utöfvas af öfverkontrollörer och under dem af kontrollörer vid de skattepliktiga och tillsyningsmän vid de skattefria bryggerierna.

Öfverkontrollörer vid brännvins- och hvitbetssockertillverkningen förordnas för närvarande af Kungl. Maj:t för ett år i sänder mot arfvode, som äfven bestämmes af Kungl. Maj:t, och kommitterade hafva föreslagit liknande bestämmelser angående öfverkontrollörerna vid maltdryckstillverkningen. Till befattningar, som på sådant vis tillsättas, är det naturligtvis svårt att annat än undantagsvis erhålla verkligt skickliga, tekniskt bildade personer, utan utses till öfverkontrollörer mestadels pensionerade officerare, som förut tjänstgjort såsom brännvinskontrollörer. Vid sockerkontrollen äro förhållandena något annorlunda. Då det emellertid skulle vara till fördel såväl för kontrollen som för de industrier, som äro kontroll underkastade, att bland kontrollpersonalen, särskildt bland öfverkontrollörerna, funnes åtminstone ett flertal personer, som genom såväl teoretiska studier som praktisk verksamhet förvärfvat grundligare insikter om de industrier, de hade att kontrollera, kunde skäl visserligen anses föreligga att nu, då ytterligare en industri skall ställas under kontroll, och då de från ifrågavarande industrier till statsverket inflytande skatterna komme att uppgå till mer än 40 millioner kronor årligen, framlägga förslag om kontrollens ordnande på sådant sätt, att ett antal öfverkontrollörer med teknisk utbildning blefve anställda på stat med lön och rättighet till pension, i sammanhang hvarmed ock borde tagas under ompröfning, huruvida icke åt den öfverordnade kontrollmyndigheten borde beredas en själfständigare ställning, än densamma nu iunchar. Att jag det oaktadt icke nu framlägger något förslag i detta syfte, är beroende därpå, att Kungl. Maj:t åt särskilda kommitterade gifvit i uppdrag att utreda frågan om ändrad sockerbeskattning, hvarför det synes vara lämpligast att låta med dessa organisationsfrågor anstå, till dess sagda kommitterade hunnit afgifva sitt betänkande, samt att tills vidare öfverkontrollörer utses på samma sätt som hittills.

Inom de län, där brännvinstillverkning förekommer, böra samma öfverkontrollörer tjänstgöra vid bränneri- och bryggerikontrollen. Då öfverkontrollörerna måste företaga täta resor inom sina distrikt, kan det vid de tider på året, då expeditionsgöromålen äro mest omfattande, vara behöfligt för dem att erhålla biträde vid sagda göromål, och skulle till sådant biträde lämpligen kunna användas någon på den ort, där öfverkontrollören är boende, tjänstgörande bryggerikontrollör, hvilken till följd af sin öfriga tjänstgöring borde kunna åtnöja sig med en aflöning af två kronor om dagen. Förordnande att tjänstgöra såsom biträde hos öfverkontrollör bör utfärdas af den öfverordnade kontroll-

myndigheten, som i hvarje fall bäst bör kunna bedöma behovet af sådant biträde.

Såsom arfvode åt kontrollör vid skattepliktigt bryggeri har jag i likhet med kommitterade föreslagit tre kronor för tillsyn å ett bryggeri och en krona för hvarje ytterligare bryggeri, vid hvilket han har tillsyn, hvilket förstnämnda arfvode, där å landsbygden särskilda förhållanden så kräfva, kan höjas till fem kronor, hvarjämte tillverkaren i vissa fall kan åläggas att mot ersättning tillhandahålla kontrollören kost och bostad. Dessa förmåner kunna visserligen synas väl obetydliga i synnerhet vid jämförelse med brännerikontrollörernas arfvode, som utgår med 10 kronor om dagen, men af den redogörelse, jag redan lämnat för kontrollörernas åligganden, framgår, att dessa icke kräfva kontrollörens dagliga besök i bryggeriet än mindre hans ständiga närvaro därstädes, hvarigenom hans tjänstgöring blir mycket lindrigare än en brännerikontrollörs. Därtill kommer, såsom också kommitterade framhålla, att då ölbryggerierna, äfven landsbygdens, alltid äro belägna å mera befolkade orter, det icke torde möta någon svårighet att till kontrollör erhålla en person, boende å den ort, där bryggeriet är beläget.

Kontrollen öfver de skattefria bryggerierna bör kunna utöfvas af öfverkontrollörerna med tillhjälp i vissa fall af särskilda tillsyningsmän. Många af dessa bryggerier äro nämligen så belägna, att öfverkontrollören vid sina öfriga resor kan få tillfälle att rätt ofta besöka dem. Vid öfriga bryggerier måste tillsyningsman tillsättas. Med afseende på beskaffenheten af tillsyningsmannens göromål torde en ersättning af högst tjugu kronor i månaden i de flesta fall vara tillräcklig, men understundom, särskildt vid större bryggerier, där brygd förekommer dagligen, kan större arfvode behöfva lämnas och har därför föreslagits, att så må ske med Kungl. Maj:ts tillstånd i hvarje särskildt fall. Tillsyningsmännen böra efter framställning af öfverkontrollör förordnas af den öfverordnade kontrollmyndigheten, som äfven i detta fall bäst lär kunna bedöma öfverkontrollörens behof af biträde.

Vid beräkning af huru stor totalkostnaden för bryggerikontrollen enligt förslaget kan antagas blifva, hafva kommitterade utgått därifrån, att det skulle komma att finnas 174 skattepliktiga och omkring 400 skattefria bryggerier, att, då vissa skattepliktiga bryggerier ej anmäla sig för tillverkning hela året, de vid dessa bryggerier anställda kontrollörernas arfvode efter 3 kronor om dagen i medeltal skulle kunna beräknas till 1,000 kronor, att för bryggerikontrollen skulle behöfva anställas 10 öfverkontrollörer, hvilka i arfvode samt rese- och trakta-

mentsersättning borde uppbära 8,000 kronor hvardera, samt att medeltalet för de ersättningsbelopp, som skulle tillkomma tillsyningsmännen vid de skattefria bryggerierna, kunde beräknas högst till 240 kronor för hvarje.

Kontrollkostnaden skulle sålunda enligt kommitténs förslag komma att uppgå till följande belopp:

Arfvode m. m. till	10 öfverkontrollörer	à 8,000 kr.	—	80,000 kr.
„	174 kontrollörer	à 1,000 „	—	174,000 „
„	400 tillsyningsmän	à 240 „	—	96,000 „
				eller tillhopa 350,000 kr.

Om från sistnämnda summa afdrages det belopp, hvarmed de skattefria bryggerierna skulle bidra till kontrollkostnaden för dessa bryggerier och hvilket belopp beräknats till 50,000 kronor, skulle således statens utgifter för bryggerikontrollen komma att uppgå till omkring 300,000 kronor.

Vid denna beräkning är emellertid att anmärka, att ersättningen till öfverkontrollörerna är föreslagen till samma belopp som till de nuvarande öfverkontrollörerna vid brännvinstillverkningen, nämligen 3,000 kronor såsom arvode och 5,000 kronor såsom ersättning för rese- och expeditionskostnader, men att densamma, om, såsom jag föreslagit, samma öfverkontrollörer få tillsyn öfver såväl brännerier som bryggerier, torde böra i någon mån ändras. Öfverkontrollörernas tjänstgöring blir nämligen då mera utsträckt än hittills, därigenom att åtminstone ett flertal bryggerier äro i verksamhet under sommaren, men å andra sidan komma deras distrikt att erhålla mindre utsträckning och således kostnaden för resorna inom distrikten att blifva billigare. Med anledning häraf synes arvodet böra höjas till 4,000 kronor och i stället ersättningen för rese- och expeditionskostnader minskas, så att sammanlagda beloppet icke i något fall komme att öferskrida det nuvarande. Det föreslagna antalet nya öfverkontrollörer, kan, om ock behöfligt under de första åren, sedermera säkerligen minskas i den mån de äldsta af nuvarande öfverkontrollörer afgå från sina befattningar.

Åberopande hvad jag nu anfört hemställer jag i underdånighet, att Kungl. Maj:t måtte i nådig proposition föreslå Riksdagen att antaga förenämnda af mig upplästa förslag till förordning angående tillverkning och beskattning af maltdrycker.

Hvad föredragande departementschefen sålunda hemställt, däri statsrådets öfriga ledamöter instämde,

behagade Hans Kungl. Höghet Kronprinsen Regenten bifalla; och skulle nådig proposition till Riksdagen aflåtas af den lydelse, bilagan litt. — vid detta protokoll utvisar.

Ex protocollo:

Hjalmar Rettig.